

C. S. W.

88

- 1.)
- 2.)
- 3.)
- 4.)
- 5.)
- 6.)
- 7.)
- 8.)
- 9.)
- 10.)

Nf. 117.

e.
5

TRACTATIONIS SYNOPTICÆ
D E

INITIATIONE,
EXPIATIONE,
BENEDICTIONE

&

CONFIRMATIONE
CATECHUMENORUM

PRODROMUS,

quem,
divinâ juvante gratiâ,
SUB PRÆSIDIO

D. CHRISTOPH. MATTHÆI
PFAFFII,

Theologi primarii & Cancellarii Tubingensis

ad IV. & V. Dec. MDCCXXII.
in Auditorio Juridico
descendit

M. JO. FRIDERICUS PFLEIDERER, Waiblingensis,
M. HELVICUS IMMANUEL BECK, Bahlingensis,
M. JO. JACOBUS BRODHAG, Stutgardianus.
Sacrarum Literarum Cultores in Ducali Stipendio.

TUBINGÆ imprimebat GEORGIUS FRIDERICUS PFLICKIUS.

v.

No. 192.

VENERANDÆ
SYNODO
WIRTEMBERGICÆ,
QUÆ QUOTANNIS STUTGARDIÆ IN UNUM COIT,
RRODROMUS HIC
SACER
ET DICATUS
ESTO.

Allocutio gratulatoria
P R Æ S I D I S

ad
Respondentes suos,

JO. FRID. PFLEIDERERUM, Waiblingensem,
HELVICUM IMMAN. BECKIUM, Bahlingensem,

&

JO. JACOBUM BRODHAGIUM, Stutgardianum,
Philosophiæ Magistros præstantissimos.

H Aud cogitaveramus, Clarissimi Juvenes, nos post editam nuperam de Formulâ Consensus Helveticâ dissertationem hoc ipso anno aliam adhuc exaraturus publicoque colloquio & examini exposituros esse, capropter quoque, quod satis jam nobis disputasse videbamur, ubi de tot argumentis (*) eodem temporis cursu melectemata academica edidimus. Nihilominus, cum tu, præstantissime PFLEIDERERE, argumentum dissertationis academicæ à nobis nuperrimè expeteres, non potuimus isti ardori tuo, quem alere potius nostrarum est partium, qui literas Theologicas promoveri omnibus viribus nostris cupimus, deesse. Et, qui eo ipso tempore Formulam Confirmationis Stutgardianam vidimus nostras in manus lapsam, cogitavimus, non malè nos operam collocaturos, si hoc argumentum, cui evolvens & exponendo calamum nos commodaturos aliàs promiseramus, penitiùs jam, τὸ κατὰ δαλέωρτις, explanaremus. Capimus ergo huc cogitata nostra convertere illicò sed observavimus quoque mox, tam amplum hunc scribendi campum esse, ut una dissertatio

(*) de nativitate Christi, de morte naturali, de impersonalitate & perpetuitate humanæ Christi naturæ, de electione formali & finali, de cælo beatorum, contra BASNAGIUM, de Formulâ Consensus Helveticâ.

ratio haud sufficere hic possit. Itaque in plures libellos curas nostras dein reservavimus, sensim sensimque conscribendos & edendos. Cum verò & videremus, tale esse argumentum hoc, quod prolixissimam eruditionem theologicam requireret, ad quam tenuitati nostrae ascendere haud datum esset, existimavimus, è re nostrâ futurum, si prodromum primùm ederemus, quo gustum nostrorum tentaremus vel provocaremus eosque roga-remus, ut paupertati huic nostrae divitiis suis succurrerent suasque de hoc argumento observationes, nobis incognitas, ad nos mittere dignarentur. Quod ipsum dum facimus, dum effor-mando huic prodromo calamum huncce impendimus, ecce, & vos quoque, tu primùm, doctissime Domine BECKI, postea & tu, praestantissime Domine BRODHAGI, ac- curritis atque socios vos Prodromo huic defendendo prabetis. Quàm verò egregium hoc est, eodem animi eruditionisque ar- dore, quem non laudare in vobis nequeo, ad eundem scopum finemque à tribus vobis curri & properari! Maçti hac vir- tute vestrà, doctissimi Domini Magistri, eos jam vos, quales auguror & opto, in cathedrâ academicâ sistite, com- muni doctorum applausu excipiendos, & eapropter quoque plu- rimùm exosculandos, quod eam defenditis dissertationem, qua- ritum egregium, hoc ipso tempore in Ecclesiam patriam invchen- dum, explanat & enarrat. Scilicet ita jam à vobis agenda res est, ut & vestrà operâ ista crescat edificatio, quae ex noviore istâ constitutione proficisci & largo fluxu emanare potest. Ita verò DEUS O. M. vobis suâ assistat gratiâ vosque amet plurimùm & vestra studia jubeat esse felicissima & Ecclesiae valde salutaria. Ita valete.

Scrpsi Dom. I. Adventus A. MDCCXXII.

LECTORI SALUTEM.

EXcessit jam unus & alter annus, ex quo tempore nullum ferè amplius libellum academicum edidimus, qui historiam Ecclesie veteris illustraret. Cum enim ad aliud scriptio- nis, quod verò non aequè genio seculi, quod vivimus, (habent enim & sua fata libelli) ar- rixit, dilaberemur, contigit, ut ab elegantissimo illo historie ecclesiasticæ campo paululum di- verteremur, in quo exspatiari subinde & oculos nostros animumq; pascere calamumq; exerce- re pulchrum nobis erat. Quod verò iis, qui, relictis amoenissi- mis sedibus, in regiones sylvis obsitas & latronum copiâ infe- stas abeunt, evenire solet, ut arva arva non sine teneriore quodam desiderii & voluptatis affectu repetant, id & nobis jam accidit, ubi in laudatum illum nobisq; tantoperè deama- tum historie ecclesiasticæ campum pedem retrahimus atq; tale scriptio- nis argumentum hodie in calamum hunc nostrum labi pa- timur, quod ad istam elegantioris Theologie partem spectat. Arripimus autem occasionem nobis datam, non facimus vel fingimus ipsi. Nörunt, qui suâ libellos nostros luce dignari haud gravantur, nos in libro singulari de originibus juris ecclesiastici capite quarto, articulo tertio (*), plurimum com-

A
men-

(*) num. XV. p. 227. editionis novæ. Et dixeramus sanè jam C. III. art. 3. notâ (k) p. 147. confirmationem baptiza- torum per *repositur* neminem Protestantum facile rejicere, si nulla necessitatis, nulla superstitionis notio ritui à Christo Apo- stolisq; nullibi præcepto adspargatur.

mendasse confirmationem juniorum ad sacram coenam ad-
spirantium publicam, solenni ritu cum examine & ad-
monitione confirmandorum faciendam. Jam tantum ab-
est, ut haec conscriptis Venerandae Synodi nostrae Wirtem-
bergicae, quae quotannis in Metropoli Stutgardiana in unum
coit, Patribus, quos amamus cumprimis & colimus, diffi-
cuerint, ut potius, cum & meminissent, eadem fuisse & olim
Theologorum inter nos praestantissimorum desideria, cum &
recogitassent, eandem confirmationem, à labe Romanâ pror-
fus immunem, in plurimis Ecclesiis purioribus vel dudum re-
ceptam vel inde ab aliquot hustris demùm adoptatam fuisse,
cum deniq; & ponderassent, largissimam sic occasionem præberi
Evangelii doctoribus, insigni cum edificatione in animos &
pectora catechumenorum descendendi stimulosq; sanctiores ipsis
infigendi, quæ acti stadium Christianismi eò alacrius decur-
rant & in fide istâ, quæ ad cœlum ducit, mirificè firmentur,
Serenissimum Principem nostrum EBERHARDUM LU-
DOVICUM, quem DEUS in æternum amet & sospitet! suis
permo-verint precibus ad benedictionem & confirmationem ca-
techumenorum in Ecclesiam nostram Wirtembergicam fausto
omine solenniq; mandato invehendam (). Quæ ipsa cum at-*
tentionem haud vulgarem apud nos mereantur, cum & neces-
sarium esse videatur, hoc de argumento penitius nostros in-
struere, existimavimus utiq; nos egregie operam collocatu-
ros, si ex reconditis antiquitatis ecclesiasticæ thesauris, quid
olim in Ecclesiâ & purissimi & medii & sequitoris ævi, tum
orientali tum occidentali, Græcâ & Latinâ usq; ad tempora
reformationis circa initiationem, expiationem, benedi-
ctionem & confirmationem catechumenorum & bap-
tizatorum actum, quomodo & idem hic ritus, eadem illa con-
stitu-

(*) Vide den Evangelischen Unterricht von der Confirma-
 tion der Kinder samt dem Formular, Stuttgart 1722. 24.

Titutio superstitionibus & olim jam ab hæreticis & in Ecclesiâ
 quog; sequiore tum Græcâ tum Latinâ inquinata fuerit, osten-
 deremus, ut & porro, quid Protestantes inde ab initio re-
 purgatae religionis usq; ad hæc tempora de confirmatione sen-
 serint, quomodo & eandem sed non nisi à superstitionibus,
 quæ maculata erat, liberatam adoptaverint, explicaremus,
 ut denique, quâ ratione ista catechumenorum confirmatio
 peragi & ad edificationem haud vulgarem inscècti debeat, ca-
 lamo ascetico & practico, qui, fracto cortice, sanctiorem rei
 nucleum nobis exhibeat penitiusq; degustandum eundem sapienti-
 bus & piis sistat, candidè enarraremus. Latissimus est, uti qui vis
 videt, dicendi campus, prolixissima scribendi materies, quam
 vix magnum quoddam & spissum volumen exhausserit. Jam
 verò & in eodem campo tot egregii adparent Scriptores, eru-
 ditionis laude clarissimi, ut post Homerum Iliada scribere vi-
 deatur, qui negotium hoc aggredi sustinuerit. Imò vix spici-
 legium quoddam sibi hîc post istos maximorum Virorum labo-
 res & sudores relictum esse dixerit eruditissimus quisque. Nec
 diffitemur, hæc ipsa à scriptione hæc nostrâ nos deterruisse ferè,
 qui infirmitatis nostræ humerorumq; sanè quàm tenuium, quæ
 laboramus, facile nobis sumus conscii. Quicquid autem hu-
 jus sit, invitât nos & trahit ferè ad hoc institutum argumen-
 ti, quod nos exspectat, & necessitas & utilitas & amœnitas
 atq; elegantia, quæ facile lectores capit, deniq; & edifican-
 di, quo hîc amplissimo defungi possumus, & ἀσκήσις, quâ
 ista omnia prolixè sanctificare nobis licet, studium præ aliis
 omnibus Theologo dignissimum nobisque præcipuè longè pretio-
 sissimum & auro contra carius. Ast nec constitutum nobis est,
 dare omnia, & totum hoc mare, quod hîc nobis se sistit, ef-
 fundere. Sufficiet nobis, dedisse præcipua, & qui post tot
 Homeros Iliada scribere prohibemur, Homerum saltem, si
 possimus, in nuce, quod ajunt, exhibuisse. Quod ipsum
 dum facere conamur, prodrum tractationis nostræ hîc ante-

ire iubemus, eo fine, ut lectoribus & vastitas & ratio & scopus dicendorum constet, ut & eorum Autorum, qui argumentum hoc penitus excolluere, (jam enim nec gregarios Scriptores, qui in Republicâ literariâ spectrorum saltem ad instar & velut umbra vagantur, nec eos ferè, qui tantum *ais cu magdew* hoc de argumento aliquid monuere, dabimus,) controversiarumq; quæ de confirmatione in Ecclesiâ & olim & sequioribus temporibus enatae fuere, numerum quendam ineamus, ut deniq; eruditos, quos hæc patria nostra alit, Viros ad sublevandam paulisper hanc, quâ laboramus, paupertatem nostram divitiarumq; suas, quæ fulgent, nobiscum candidè & prolixè hinc communicandas officiosè invitemus. Certè enim non omnia possumus omnes & oculi plus vident, quàm oculus. Itaq; ergò jucundissimum nobis erit atq; acceptissimum, ex observationibus virorum præstantissimorum hinc proficere nostraq; hem quàm incomta & gracilia & macilentia! alienis illis plumis sic exornare. DEUS verò O. M. gratiâ suâ cœlesti plurimum nobis assistat!

ARTICULUS PRIMUS.

ET primò quidem id antea omnia monendum est, istam Catechumenorum initiationem & confirmationem, quam hodie in Ecclesiis nostris receptam videmus, nec veteris Ecclesiæ ritui prorsus conformem esse posse, nec tamen & ullo modo cum Romanâ labe commune quid habere, nec & tale quid esse, quod insolens videri possit aut prurium innovandi, qui in sacris & periculosus & nefandus est, oleat. Sunt hæc opiniones falsæ & pravorum præjudiciorum habendæ loco, quæ animis utique excutere & in exilium agere opus est. Jam verò, quæ dicimus, ab iis in dubium vocari nequeunt, quibus

quibus sacrarium veteris Ecclesiæ introire, quibus antiquitates Ecclesiasticas degustare licuit, qui praxin Romanæ Ecclesiæ, qui nostræ hic nôrunt. Scilicet, quod primum illud spectat, dudum diximus atque iterum iterumque inculcavimus (a), Ecclesiam veterem, seu potius plebem sacram, quæ post Doctores alteram Ecclesiæ partem conficit, in tres classes olim fuisse divisam, *pœnitentium, catechumenorum & fidelium*, ex quibus catechumeni erant illi, qui nondum erant baptizati, ipsi & varias in classes divisi, ad catechumenatum primò initiandi, postmodum multis cærimoniis variisque institutis ad baptismum præparandi, quo accepto illicò confirmabantur & in classem fidelium immittebantur. Jam ipsa hæc confirmatio primùm quidem per impositionem manuum & à Presbyteris quoque peracta fuit, donec mox in secundo seculo unctio ex ritu Judaico succederet, baptismi annexa & sequioribus temporibus sine ullâ manu impositione administranda. Postmodum in Ecclesiâ Romanâ (cæteris Ecclesiis Occidentalibus sensim sensimque hic successuris) jam seculo quarto paulatim unctio illa confirmatoria à baptismo divelli & Episcopis solis adjudicari cœpit, donec vel tandem, crescente superstitionum (profectò enim scapham scapham vocare licet,) numero, ubi primùm cærimonia saltem ecclesiastica existimabatur confirmatio, & sacramenti loco illa habita, & supra baptismum eveccta, & indelebilis character illi affusus & chrisma, ab oleo baptismali diversum, ab Episcopo solo conficiendum & benedicendum hic cum certâ formulâ & miris ritibus adhibitum fuit. In Ecclesiâ verò Gracâ illa semper & à Presbyteris administrata fuit, suis tamen & superstitioni-

A 3

tion-

(a) Vide saltem librum de originibus Juris ecclesiastici C. 3. artic. 3.

tionibus maculata, cū & Græci in baptismo primum ungant & in confirmatione denuò sed adhibito peculiari chrismate ungant, infantibus sic baptizatis & sic confirmatis Eucharistiam mox in os ingesturi, & ipsam hanc unctionem confirmatoriam novum sacramentum esse ajant majoremque ipsi quàm baptismo virtutem itidem adscribant. Cum his omnibus nostra haud conspirat, quæ in Ecclesiâ puriore obtinet, *confirmatio*, ubi Ecclesiæ doctore hoc officii datum est, ut catechumenos, jam olim baptizatos, in memoriam foederis baptismalis, dudum cum DEO initi, nunc solemniter & publicâ quidem confessione confirmandi deducat, ut gravitatem, momentum & præstantiam hujus foederis illis inculcet, ut gravi & verticordiâ dictione in pectora ipsorum irrumpat, ut præstantissimam hanc resolutionem, quâ serium omnibus mundi hujus pompis & deliciis & voluptatibus & vitiis quibusvis nuncium sese jam missuros, quâ & se fidem in Christum Salvatorem optimum usque ad finem vitæ, imò ad sanguinis hujus sui fusionem usque constantissimè servaturos atque in egregiâ illâ & sanctâ mandatorum illius orbitâ sese perpetim ambulaturos certamenque fidei egregium certaturos esse sanctissimè polliceantur, cordibus ipsorum infundat, ut admonitionibus excellentissimis iisque replicatis animos ipsorum suaviter percellat & moveat sanctumque ipsis timorem coram Domino JESU, sed & amorem Salvatoris tam egregii eisdem inspiret, ut denique catechumenis sic præparatis, sic sanctificatis & divinâ vi motis benedictionem suam, divinitus certè sic ratam & gratiæ omnis divinæ longè foecundissimam cum impositione manuum, qui ritus antiquissimus est & ad hoc negotium sanctificatus, largiatur. Jam hæc *confirmatio* primis temporibus non usquequa-

quequaque sic convenit. Scilicet à baptismo primum illam divellimus, ut habeant adulti nostri, quo aedificentur sic mirificè & confirmentur in fide. Porro unguentum nullum, nullum chrisma adhibemus, nullas caerimonias superfluas, nullum usum fufuras admittimus. Quid enim, quæso, istud oleum, quid chrisma illud, quod, adversariis quoque fatentibus, Apostolicum seculum non fert? Itaque ergò, quæ in veterum *confirmatione* egregia erant, Ecclesiæ Protestantium retinent, quæ nullius usus & ad superstitionem tendentia, egregio & laudatissimo instituto reserant. Unde nec est, quòd quisquam ajat, *confirmationem* hanc nostram Romanæ labis quid olere. Qui hoc caussatus fuerit, næ is plenis buccis ignorantiam suam prodere dicetur à nobis. Nos nullum sacramentum novum nullamque rei necessitatem hîc fingimus, nos ritui externo nullam gratiam divinam alligamus, nos nullum characterem indelebilem hîc somniamus, nos omnem confirmationis efficaciam ex baptismo & egregia confirmatorum dispositione derivamus, nos omnes alias superstitiones confirmationi Pontificiæ adjacentes abesse hîc jubemus. At verò & ejusdem ignorantia, qui novandi pruritus hîc subesse fuerit suspicatus. Quis enim rerum gnarus & piâ mente ista, quæ diximus, secum reputans sanctissimum hoc institutum novitatis insimulaverit, quod & vetus tenuit urfitque Ecclesia, quod ipsi Apostoli sunt executi, quòd constantissimè per omnia secula servatum fuit, quod magna Ecclesiarum nostrarum pars sequitur, quod & Ecclesia Anglicana, quæ inter reliquas Ecclesias Protestantes nobis proxima est (b), jam inde

(b) Vide nuperam dissertationem nostram Anti-Balsagianam p. 26. lqq.

inde à reformationis incunabulis tenuit ? Quis, inquam, non exosculetur evehatque & commendet institutum, quod tantam ædificationem in Ecclesiâ fecum vehere parereque aptum est, &, dum catechumenos, dum juniores excitat, & horum exemplo cæteros & adultiores novâ vi percellit atque, quid & ab ipsis poscatur, à minori ad majus argumentum trahendo suavi ratione iisdem in memoriam & pectus revocat ? Quis denique non in amplexus Virum ruat, qui magno ædificandæ plebis ecclesiasticæ studio moti & benè cupientes fidelium salutem institutum tam sanctum, tam præstans, tam laudabile enixè urserunt & commendârunt ? Id unum addendum restat, non posse non institutum hoc esse valdè egregium, si à Viris in praxin deducatur, qui divino Spiritu pleni sunt, qui magnâ fidei præstantioris *παιδεία* ædificationis excellentissimæ fluentia in Ecclesiam effundere possunt, quibus & datum est, corda catechumenorum dictione coelesti &, quæ vi divinâ armata sit, tangere, qui adversus Satanam & mundum triumphare nôrunt, queis DEUS & Ipse suæ benedictionis in egregium Ecclesiæ publicum magnâ copiâ effundendæ thesauros luculentos donat, qui denique precibus suis cælum referare & aperire sciunt, ut largissimus summæ gratiæ imber in pectora catechumenorum defluat eademque divino illo salutis præstantissimæ rore luculenter irriget. Haud dici potest, quantæ ædificationis hoc negotium sit, si à *benedictio* ejusmodi *vase* tractetur & sanctæ ejusmodi manus, à quibus nonnisi fons præstantissimorum charismatum destillare potest, catechumenis imponantur. Ast, si aliter res procedat, si spirituali acediâ doctor laboret, si nudas formulas ille saltem prælegat nudumque ritum exsequatur, si nulla spiritualis *παιδεία* adfit,

si vox faucibus hæreat , si magnalia DEI lentâ is & miserâ dictione nullâque vi , nullâ eloquentiâ spirituali tinctâ efferre tantisper tentaverit , si in corda hominum irruere is nullus valeat sed sonos saltem in aëre diffuentes efferre nôrit , verendum est , ne ritus præstantissimus , ne institutum in se egregium omnium sapientum judicio Ecclesiæ potius grave sit & onerosum quàm salutare atque opus operatum , quod illam tantoperè vastat , sic potius augeatur quàm suffocetur & supprimatur.

ARTICULUS SECUNDUS.

JAM verò , ubi in meditationem hanc asceticam statim ab initio lapsi sumus , atque ita , fracto cortice , nucleum sine morâ inopinati mox exhibuimus , qui primum , quæ ex penu eruditionis Theologicæ depromi hinc possunt & merentur , dare cogitaveramus , facile videmus , requirere instituti nostri rationes , ut amplitudinem , ut vastitatem argumenti , quod tractatum , quod evolutum imus , sistamus lectoribus , & , qui evolvendum illud atque enarrandum sit , qui fontes hinc consulendi veniant , quidnam Viri doctissimi in hujus argumenti pertractatione jam præstiterint , enarremus paucis. Et sic quidem luculenta mox historia Theologicæ literariæ porta nobis , sanctâ rerum curiositate tactis , patet. Primo loco obtutui nostro se sistunt veteris Ecclesiæ , tum Orientalis tum Occidentalis ritualia , quæ , cum alibi (a) recensuerimus , non est , quod novum hinc eorundem indicem condamus.

B

Veli-

(a) Vide dissertationem nostram de liturgiis , Missalibus , agendis & libris ecclesiasticis Ecclesiæ orientalis veteris & modernæ A. 1718. editam.

Velimus autem, maximè hîc ut inspiciantur Constitutiones Apostolicæ, Ordo Romanus, Euchologium Græcum, quod JAC. GOAR edidit & Rituale Romanum, ut inter Græcos CYRILLUM HIEROSOLYMITANUM & NIC. CABASILAM & inter Latinos Autores illos, qui de divinis officiis scripsere (b), taceamus. Secundam classem hîc tenent Concilia tùm Græca tùm Latina, quæ de confirmatione disposuere. Hîc JO. HARDUINI index rerum, quem Conciliorum editioni suæ addidit, in voce *chrisma & confirmatio* haud contemnendam præstiterit operam. Certè patebit, quantum lucis huic argumento affundi possit ex Conciliis, Romano illo, quod sub Sylvestro habitum fuit, Eliberitano, Laodiceno, Arelatensibus, Carthaginensibus, Constantinopolitano I. Arausicano I. Epaonensi, Vafensi, Aurelianensi, Toletano, Senonensi, Barcinonensi, Trullano, Hispalensi II. Bracarensi II. Meldensi, Florentino, Tridentino, Hierosolymitano aliisque quàm plurimis, ubi in rem ipsam descendere quis atque ea, quæ hûc spectant, accuratius tractare voluerit. Tertia statio debetur Episcopis Romanis, quorum hîc habenda quoque præcipua ratio est. Memorandi hîc sunt Clemens Rom. Urbanus I. Cornelius, Eusebius, Melchiades, Sylvester, Damasus, Innocentius I. Leo M. Gelasius, Johannes III. Gregorius M. Innocentius III. & IV. Eugenius IV. Clemens VIII. ubi verò notandum, primis, quos nominavimus, ea adscribi, quæ istam ætatem omnium confessione haud ferunt & supposititia sunt. Quartus honor

(b) Recensuit hosce TH. ITTIGIUS de Bibliothecis & Cærenis Patrum p. 636. sqq. Adde J. A. FABRICIUM in Bibliogr. antiqua. C. IV. §. 3. & dissertationem nostram de liturgiis C. 2. §. 8.

honor debetur Ecclesiæ Græcæ Patribus & Scriptoribus sive antiquis sive sequioribus, Pseudo-Dionysio, Pseudo-Justino, Origeni, Cyrillo maximè Hierosolymitano, Gregorio Nazianzeno, Asterio, Jo. Chrysostomo, Amphilochio, Theodoreto, Jo. Damasceno, Oecumenio, Photio, Theodoro Studita, Simeoni Thesalonicensi, Harmenopulo, Pachymeri, Jeremiæ Patriarchæ, Gabrieli Philadelphensi aliisque infinitis. Quinta scena Patres Latinos primùm, postea & Scholasticos Viros sistit, Tertullianum, Cyprianum, Optatum, Pacianum, Prudentium, Ambrosium, Hieronymum, Augustinum, Gennadium Massiliensem, Martinum Bracarensem, Isidorum Hispalensem, Bedam venerabilem, Rabanum Maurum, Amalarium, Theodulphum, Fulbertum, Honorium, Rupertum, Hugonem, Walafridum Strabum, Petrum Damiani, Ivonem, Arnoldam Bonævalensem, aliosque itidem infinitos, qui hîc in censum venire possent. Inter Scholasticos eminent Petrus Lombardus & Thomas Aquinas, quæ sanè innumeri alii addi possent, si tanti res esset, & si addantur, capropter saltem adduntur, ut pateat, quæ Cadmæi in mutua prælia fratres hîc ruant & subinde veritati quoque præbeant testimonium (c). Inter recentiores notandi sunt Henriquez & Suarez, qui datâ operâ de confirmatione scripserunt. Adjici possunt omnes ii Autores Latini,

(c) Conferendus hîc vel maximè est JO. GERHARDUS *ô mûv*, qui instar omnium est, in aureo opere Confessionis Catholicæ, ubi L. 2. P. 2. art. 13. f. 1132. sqq. datâ operâ & prolixè de confirmatione agit pugnantelque Scholasticorum & Pontificiorum sententias hanc in rem recenset. Meretur tamen præ omnibus alius addi JO. DALLÆUS *de confirmatione* L. 1. C. 3. 4.

ni, qui contra Græcos, & Græci, qui contra Latinos scripsere (d). Septimo loco Jus Canonicum hic in censum venit cum interpretibus & epitomatoribus suis tùm antiquioribus tùm modernis. Evolvendum hic maximè est decretum Gratiani, parte tertiâ de consecratione, distinctione quartâ & quintâ (e). Jam adde, si placet, ZEGERUM BERNHARDUM VAN ESPEN (f), JO. PAUL. LANCELLOTTUM (g), JO. ARNOLD. CORVINUM (h), SAM. MARESIUM (i), CHRIST. THOMASIVM (k) & JUSTUM HENNINGUM BOEHMERUM (l). Octavus locus Casuistis Romanensibus debetur, qui de confirmatione miras subinde quæstiones formant (m). Jam sequuntur Autores illi omnes, qui de ritibus veteris Ecclesiæ scripsere. Hos cum magno studio collegerit Poly-

- (d) Catalogum eorundem inivit JO. MICHAEL HEINECCIUS, Theologus Halensis eruditissimus, nuper magno cum rei literariæ damno demortuus in der Abbildung der alten und neuen Griechischen Kirche, in dem Anhang §. 13. 14. p. 70. sqq.
- (e) Adde Decreti P. 1. dist. 95. C. 1.
- (f) in jure ecclesiastico universo P. 2. tit. 3. f. 309. sqq.
- (g) in instit. Juris canonici L. 2. tit. 4. de sacramento *chrismatis*.
- (h) in jure Canonico L. 2. tit. 4.
- (i) in scholiis & animadversionibus in M. ANTONII CUCCHI institutiones juris canonici, titulum de *confirmatione*. Adde ejusdem syllogen dispnt. select. P. 1. p. 436. 437.
- (k) ad Lancellottum p. 663. sqq.
- (l) ad calcem dissertationum juris ecclesiastici antiqui & in Schiltero illustrato p. 222.
- (m) Tam parvi autem hi momenti sunt, nostram disciplinam quoad spectat, ut ne quidem istos jam inspexerimus. Vide tamen la Morale de Grenoble T. 3. tr. 3. p. 172. sqq.

Polyhistor ille Hamburgensis summus JO. ALBERTUS FABRICIUS (n), non est, quòd alienis plumis hìc jam superbiamus. Quis verò est eruditorum, queis hìc eruditionis campus familiaris est, qui nesciat, quid præstiterint hìc post alios multos GABR. ALBASPINÆUS, JOS. VICECOMES, GUIL. CAVE, JOSEPHUS BINGHAMUS, GOD. ARNOLDUS? Palmam tamen omnibus EDMUNDUS MARTENE, Monachus Benedictinus è Congr. S. Mauri præripit (o), cui velim HUGO MENARDUS (p) jungatur. Denique opus est, ut consulantur quoque Scriptores alii, qui de expiatione catechumenorum & confirmatione baptizatorum vel libris singularibus vel datâ saltem operâ scripsere. Dabimus eorundem bonâ cum lectoris pace hìc indicem quendam, ita tamen, ut alios adhuc nobis nominandos reservemus, qui ad historiam controversiarum hùc pertinentium spectant, vel saltem infra recurrunt. Pertinent hùc GEBHARDUS THEODORUS MEJERUS (q), MATTHIAS ZIMMERMANNUS (r), JO. MORINUS (s), TOBIAS PFAN-

B 3

(n) in Bibliogr. antiqu. C. 4.

(o) de antiquis Ecclesiæ ritibus P. I. T. I. L. 2. p. 232. sqq. ubi & varias confirmationis formulas olim usitatas refert p. 249. sqq.

(p) ad Gregorii M. Sacramentarium p. 143. sqq.

(q) de tribus novorum Ecclesiæ nascentis Christianorum initiamentis. Adde ejusdem commentarium de reconditâ veteris Ecclesiæ Theologiâ.

(r) in commentario ad dictum Tertulliani *sunt non nascuntur Christiani* §. 81. & in analectis p. 528. sqq.

(s) de administratione sacramenti penitentiae L. 8. C. 16. L. 9. C. 10. maximè verò in operibus posthumis, quæ Luteciæ Parisiorum A. 1703. 4. prodire, ubi tractatus primus de expiatione

PFANNERUS (t), EDM. ALBERTINUS (u),
 GUIL. ERNESTUS TENZELIUS (x), EMANUEL
 SCHELSTRATIUS (y), SAMUEL BASNAGI-
 US (z) aliique Scriptores , qui de disciplinâ arcani in
 veteri Ecclesiâ usitatâ & catechumenis maximè præ-
 scriptâ egere , quos & alibi (a) citavimus. De con-
 firmatione verò consuli possunt MARCUS ANT. DE
 DOMINIS (b), JO. FORBESIUS (c), CASP.
 ZIEGLERUS (d), BALTH. BEBELIUS (e), JE-
 REMIAS

*piatione catechumenorum , secundus de sacramento confirma-
 tionis agit. Est hic Autor præcipuus , præ omnibus aliis con-
 sulendus , licet secundum illum tractatum ad finem haud per-
 duxerit. Historiam horum libellorum dedit RICH. SIMON
 in lettres choisies , quæ Amstelodami A. 1700. 12. prodire ,
 lettre 2. p. 7. sqq.*

- (t) Hic *de catechumenis antiquæ Ecclesiæ* librum Vinariz A. 1688. 12.
 edidit , longè præstantissimum.
- (u) in disp. *de reticentiâ mysteriorum coram extraneis & catechu-
 menis* , quæ exstat L. 2. de sacramento Eucharistiæ.
- (x) in disp. *de disciplinâ arcani* Wittenbergæ A. 1683. habitâ ejus-
 que defensione , in exercitationibus selectis Francofurti A. 1692.
 impressis.
- (y) in dissertatione apologeticâ *de disciplinâ arcani* Romæ A. 1685.
 editâ.
- (z) in Annalibus Politico-Ecclesiasticis T. 2. disp. 12. quæ agit *de
 catechumenis eorumque baptismo.*
- (a) in primitiis Tubingenlibus P. 2. p. 149. sqq. & de originibus
 juris ecclesiastici C. 3. art. 1. notâ (f) , art. 3. notâ (h).
- (b) de republicâ Ecclesiasticâ L. 5. C. 5. itemque C. 12. n. 22. sqq.
- (c) in instructionibus Historico-Theologicis L. 9. C. 4. f. 449. 450.
- (d) de Episcopis L. 3. C. 5. quod est de potestate confirmandi
 baptizatos , p. 520. sqq. Addatur idem ad Lancelotti instit.
 Juris Canonici L. 2. tit. 4.
- (e) Sec. IV. T. 2. p. 783. sqq.

REMIAS TAYLOR & RICH. BAXTERUS (f),
 LUC. HOLSTENIUS (g), LEO ALLATIUS (h),
 CLAUDIUS SALMASIUS (i), DAVID BLON-
 DELLUS (k), JO. BAPTISTA COTELERIUS (l),
 FRID. SPANHEMIUS (m), MATTHÆUS LAR-
 ROQUANUS (n), TROGILLUS ARNKIEL (o),
 PHIL.

- (f) Uterque de confirmatione peculiarem tractatum scripsit, An-
 glicano idiomate.
- (g) Hujus exstat dissertatio duplex de ministro confirmationis apud
 Græcis primùm Romæ A. 1666. 8. edua, postea JO. MO-
 RINI exercitationi de sacramento confirmationis Parisiis
 A. 1703. impressæ adjecta.
- (h) de Synodo Phottanâ p. 523. sqq.
- (i) in apparatu ad libros de primatu Papa p. 80. sqq. Idem p. 84.
 memorat, se peculiarem de chrismate tractatum conscripsisse,
 qui verò lucem haud vidit. Cæterùm adjungere hic SAL-
 MASIO & HUG. GROTIUM poteramus & laudare epistolas
 illius quasdam, si negotium is datâ operâ ibi exposuisset aut
 ea dedisset, quæ magnam rebus lucem adspargerent.
- (k) in apol. pro sententiâ Hieronymi de Episc. & Presb. sect. 3. n. 5.
- (l) ad Constit. Apost. L. 3. C. 15.
- (m) in diatribâ priore Heidelbergensî de ritu impositionis manuum
 in Ecclesiâ vetere ac degenerare ejus usu P. 1. §. 3. sqq. Opp.
 T. 2. f. 873. sqq.
- (n) in adversariis sacris L. III. C. 7. p. 496. sqq. ubi habetur
 dissertatio de iis, penes quos recens tinctos jus erant tingendi
 hisque imponendi manus, ex Gallico idiomate latinè conver-
 sa. Invenias hic egregia, sed quæ ex MORINO atque
 HOLSTENIO Vir eruditus largâ nec avarâ manu deprom-
 psit, ubi collatio docet.
- (o) Habetur hujus *Christliche Confirmation der Catechumenen*
 Schleswig A. 1694. 4. Scriptus est hic liber occasione con-
 firmationis in Holsaticas Ecclesias reductæ.

PHIL. JAC. HARTMANNUS (p), CAROLUS DU FRESNE (q), CASPAR CALVOERIUS (r), JO. CASP. SUICERUS (s) & ANTONIUS AUGUSTINUS TOUTTÆUS (t). Nescio verò, num & ea addi hinc mereantur, quæ de hoc argumento alicubi (u) diximus. At fanè alios adhuc in progressu hujus prodromi & tractatione ipsâ nominabimus (x).

ARTICULUS TERTIUS.

Patietur jam lector benevolus, ut ex historiâ Theologiae polemicæ fragmentum quoddam hic deprimamus, istaque controversias, quæ in Ecclesiâ de confirmatione enatæ sunt, paucis, ut eò solidior rerum nobis ingeratur idea, recenscamus. Prima controversia ex illis una fuit, quæ Ecclesiam Græcam à Latinâ divisere. Nörunt rerum gnari, PHOTIUM, Patri-

- (p) in *commentario præstantissimo de rebus gestis Christianorum sub Apostolis* C. 17. p. 436. sqq.
 (q) in glossario ad scriptores mediæ & infimæ Latinitatis vocem *confirmatio* f. 1281.
 (r) in rituali ecclesiastico P. 1. L. 2. sect. 1. p. 304. sqq. Adde p. 249. 263. 280. ubi & de confirmatione Clinicorum Vir doctus agit.
 (s) in thesauro ecclesiastico ad vocem *ἁγισμός* T. 2. f. 1534. sqq. ubi plurima egregia invenias.
 (t) in dissertatione Cyrillianâ III. C. 8. f. 189. sqq.
 (u) de originibus juris ecclesiastici C. 3. art. 3. notis (i) (k).
 (x) Confer & J. A. FABRICIUM in *Bibliographiâ antiquariâ* C. XI. n. 25. p. 393. sqq. L. ELLIES DU PIN in *methode pour étudier la Theologie* Ch. 20. p. 255. & CAR. WITASSIUM in *questions Theologiques* p. 60. 61. Hi enim citos adhuc Auctores *de confirmatione* citant, quos nos haud nominavimus.

Patriarcham Constantinopolitanum, qui seculo IX. vixit, in epistolâ encyclicâ ad Archiepiscopales thronos per Orientem obtinentes inter alia quoque & eapropter Latinis hæresin impegisse, quòd Christianos in Bulgariâ noviter conversos denuò chrismate inungere haud dubitaverint & Presbyterorum chrisma inutile quiddam ac frustra factum commenti sint (a). Dedit hoc ipsum cum reliquis, quas contra Latinos formavit, objectionibus ansam infinitæ liti, cujus actores ubi sint inveniendi, jam in articulo præcedente (b) indicavimus. Mirum eapropter videri possit, esse, qui perpetuam nihilominus Ecclesiæ orientalis & occidentalis consensionem somniant, inter quos, quod maximè argumentum de sacramentis spectat, eminent PETRUS ARCUDIUS, Corcyrensis (c). Secunda controversia de confirmatione in Concilio Florentino acta est. Mirum est, quantâ cum præcipitantia tractatum hîc negotium sit, ita, ut demùm post conclusam synodum subscriptamque illius definitionem, cum antea de confirmatione planè dictum nûl fuisset, quæsitum à Græcis fuerit : *Quare Episcopi non inungunt sacro chrismate*

(a) Vide PHOTII epistolâ Græco-latinâ à RICH. MONTACUTIO, Episcopo olim Norvicensi Londini A. 1651. editâ f. 50. 51. Dederat eam primùm Card. BARONIUS sed latinè tantùm, versâ à FRIDERICO METIO, annalium T. X. ad A. C. 863. sect. 27. Græcam primus ante alios exhibuit MONTACUTIUS.

(b) notâ (d) p. 12.

(c) Iste enim de concordia Ecclesiæ occidentalis & orientalis in septem sacramentorum administratione VII. libros Parisiis edidit, qui sæpius prodire. Vitam ARCUDII sed valdè mancam dat LUD. ELLIES DU PIN in nouvelle Bibliothèque des Auteurs Ecclesiastiques T. 17. p. 56. edit. Amstelod.

smate sed Sacerdotes, cum hoc Pontificibus sit datum? Quam quæstionem canonicè legitimèque dissolvissè Dorotheum, Metropolitanam Mitylenensem ait Aëtorum scriptor Græcos, (Latini enim nîl memorant,) etfi haud ajat, quomodo illam dissolverit (d). Id certum est, Eugenium IV. in decreto de unione Armenorum confirmationem solis Episcopis adjudicâsse (e) & Gregorium Protosyncellum in apologiâ adversus Marci Epistolam dissensum Ecclesiæ Græcæ & Latinæ silentio hic præteriissè (f). Unde vix adparet, quid sibi velic LUCAS HOLSTENIUS, quando scribit, Eugenio in admittendâ presbyterali confirmatione nullam fuisse moram aut tergiversationem (g). Tertiam controversiam de confirmatione peperit egregia illa & præstantissima Ecclesiæ reformatio, quæ ante CC. annos contigit. Præluferant jam (h) Waldenses, Wicleitæ & Hussitæ, qui confirmationem Romanam admittere recusabant. Certè Waldenses & confirmationem per solam manuum impositionem & à laicis quidem administrandam censuere, uti refert REINERIUS SACHONUS (i) & ÆNEAS SYLVIUS (k). De JO. WICLE-

(d) Vide Conciliorum T. IX. ex editione HARDUINI f. 429. 430. Confer tamen & JO. MORINUM de sacr. confirm. C. 21. p. 108. sqq.

(e) l. c. f. 438. 439. (f) l. c. f. 619. sqq.

(g) de ministro confirmationis p. 15. edit. Paris.

(h) Jam verò Novatianos quoque & Donatistas confirmationi chrismatique adversatos fuisse ait ROB. BELLARMINUS in libro de confirmatione C. 1. §. *Non sunt autem*

(i) adversus Waldenses C. 5. Adde PYLICDORFIUM adversus Waldenses C. 28. & junge BOSSUETI hist. de Variat. des Eglises Protest. T. 2. L. XI. §. 107. p. 183. itemque BASNAGII Hist. de l' Eglise f. 1438. 1439. 1443.

(k) in historiâ Bohemâ C. 35.

WICLEFO notissimum est, quod duo saltem sacramenta agnoverit & chrisma rejecerit, unde & à Concilio Constantiensi dicam ipsi scriptam esse ait HENR. WHARTON (1). De Hussitis res itidem patet. Et si enim ipse JO. HUSSUS de confirmatione Romanâ in sequiorem partem nondum senserit, ipsius tamen sequaces, sententiam WICLEFI tenentes, chrisma rejecere (m). Secuti postea sunt MART. LUTHERUS, HULDRICUS ZWINGLIUS, PHIL. MELANCTHON, JO. CALVINUS, confirmationis Pontificiæ sacramentum itidem rejicientes (n). Quænam LUTHERI Megalandri sententia de confirmatione sit, ex libro de captivitate Babylonica Ecclesiæ (o) patet. Hunc cum HENRICUS VIII. Angliæ Rex in libro de septem sacramentis adgressus esset, durum sat calammum LUTHERUS adversus Regem, ut constat, strinxit atque etiam confirmationem inter alia explosit, eam nempe, quæ Pontificia est. Evangelicam enim adeo non abhorruit, ut eandem cum Theologis Wittebergensibus JO. BUGENHAGIO, CASP. CRUCIGERO, GEORGIO MAJORE & PHIL. MELANCTHON.

C 2

LANCH-

- (1) in append. ad hist. lit. Script. Eccl. GUII. CAVEI ad A. 1360. vocem *Wiclefi* f. m. 41. b. Confer autem, si placet, Trialogum Wiclefi L. IV. C. 14. & Thomam Waldensem de sacramentis tomo 2. c. 113.
- (m) Vide Confessionem Taboritarum A. 1431. conscriptam & Basileæ A. 1568. 8. editam C. 7. p. 15. sqq.
- (n) Non opus est, ut libros & loca allegemus, cum otium hîc nobis fecerit ROB. BELLARMINUS in libro de sacramento confirmationis C. 1.
- (o) Vide T. 2. Jen. f. 293. b. ubi LUTHERUS ait, confirmationem non esse sacramentum divinitus institutum sed cærimoniam saltem ecclesiasticam.

LANCHTHONE in formulâ illâ reformationis, quæ A. MDXLV. prodit (p), Electori Saxonie in Ecclesias reducendam commendaverit (q). Et sanè confirmatio hæc à labe Romanâ repurgata jam A. MDXXXIX. à Joachimo II. Electore Brandenburgico in terras suas introducta erat (r), ab Elifabetha itidem, Erici, Ducis Brunsvicensis viduâ A. MDXLII. (s) & ab Hermannò, Coloniensi Archiepiscopo A. MDXLIII (t), qui sanè omnes egregias confirmationis formulas in ordinationibus suis exhibent. Ast pergens est Quarta controversia de confirmatione agitata fuit in colloquio Ratisbonensi A. MDXLI. ubi ab Imperatore libel-

(p) Existat apud SECKENDORFIUM in comm. de Lutheranismò L. 3. f. 522. sqq.

(q) n. 12. Digna sunt verba, quæ adponamus: *Valdè necesse esset in omnibus ecclesiis, tradi certis diebus catechismum, ut pueri adsuescerent ad verbum & nativum intellectum omnium articulorum & partium doctrinæ Christianæ. Ad hanc consuetudinem sancendam prodesset ritus confirmationis. Cùm videlicet ex aetate pueritiæ jam firmior ætas seu adolescentia accederet, palam in Ecclesiâ audienda esset integra doctrinæ confessio & cùm interrogatus promitteret constantiam in hac ipsâ sententiâ recitata & in hujus Ecclesiæ suæ confessione, manus Pastoris ei imponende essent & publicâ precatione petenda membris & cordis in hoc consistente confirmatio & gubernatio. Hæc ceremonia non esset inane spectaculum, ut nunc est Episcoporum ritus, sed profutura esset ad retinendam doctrinæ puritatem & propagationem sententiæ ecclesiasticæ, ad concordiam & ad disciplinam.* Hactenus LUTHERUS cum Theologis Wittebergensibus, apud SECKENDORFIUM l. c. f. 524. b.

(r) Vide SECKENDORFIUM l. c. L. III. f. 239.

(s) Vide eund. l. c. f. 520. 521.

(t) Vide rursus eundem l. c. f. 445. & quæ mox dicemus.

libellus nostris exhibitus fuit ad rationem concordiae ineundam in controversiis religionis (u), quo sacramentum confirmationis cum aliis urgebatur plurimum. Sed nihil hic actum, & ad articulum de confirmatione à Protestantibus ne quidem responsum fuit, ubi de iis, quæ majoris adhuc ponderis erant, conveniri non poterat (x). Quinta de hoc argumento contentio fuit inter HERMANNUM Coloniensem Archiepiscopum & Canonicos Colonienfes. Ediderat quippe, MART. BUCERO obstetricante, Archiepiscopus præstantissimam ordinationem ecclesiasticam longè excellentissimam (y), ubi confirmationem Evangelicam maximè quoque stabiliverat egregiamque illius formulam condiderat (z). Hoc ferè haud valentes Canonici Colonienfes antididagma edidit (a), in quo Archiepiscopi de confirmatione sententiam Evangelicam refutârunt (b), quam verò

C 3

ille

- (u) Edidit illum in actis Colloquii Ratisbonensis Argentorati A. 1541. 4. MART. BUCERUS, ubi vide p. 15. & in apologiâ pro Principibus Catholicis contra Buceron JO. ECKIUS Ingolstadii A. 1542. 4. ubi confer p. 17. 18.
- (x) Et sanè neque MELANCHTHON neque BUCERUS in responsionibus suis quicquam ad hunc articulum reposuere. Quo ipso silentio tamen errores, de quibus nil monuerant, non approbavere. Vide SECKENDORFIUM l. c. f. 364. a.
- (y) Vide ejusdem einfaltigs Bedencken, worauff eine Christliche in dem Wort Gottes gegründete Reformation anzurichten seye. Editio, quam ad manus habemus, Bonnæ edita est A. 1564. in folio.
- (z) Vide f. LXXXVIII. b. sqq. Tàm pia, tàm egregia sunt, quæ hîc habentur, ut legi prorsus mereantur.
- (a) Coloniae A. 1544. in folio.
- (b) f. 41. 42. Adde prorsus institutionem ad pietatem Christianam

ille in scripto apologetico (c) egregiè defendit. Sextam de confirmatione litem decantatus ille liber , qui INTERIM vocitatus est , peperit. Constat iis , qui hunc de religione libellum (d) legerunt , esse in eodem peculiarem quandam de confirmatione articulum , penitus sententiæ Romanæ congruum (e). Ast constat quoque , quanto cum fervore contradixerint Theologi cordatiores. Etsi enim essent , qui libellum hunc *interimisticum* admitterent , maximè Wittebergenses & Lipsienses , id quod triumpho materiam gratis hic præbet BELLARMINO (f) , maxima tamen pars clamores contra hunc librum in cœlum usque sustulit. Qui confirmationi ante omnes alios hic infensus existit , fuit MATTHIAS FLACIUS , Illyricus

nam à Concilio Provinciali Moguntino sub SEBASTIANO, Archiepiscopo Moguntino A. 1549. habito Moguntia eodem anno in folio editam f. 160. sqq.

(c) Titulus est beständige Verantwortung aufs der Heil. Schrift &c. Prodiit Bonnæ A. 1545. in folio. Confer f. 108. b. sqq.

(d) Præscripserat Protestantibus A. 1548. Carolus V. Imperator in hoc libello , quâ ratione *interim* doctrina & cultus publicus inflecti deberet , donec in Concilio libero res religionis penitus deciderentur. Noti sunt Auctores *Julius Pflugius* , Episcopus Naumburgensis , *Michaël Sidonius* , Suffraganeus Moguntinus , postea Episcopus Merseburgensis , & *Jo. Agricola* , Illebius. Notæ & sunt turbæ , persecutiones , scripta eristica & Interimismus atque Adiaphorismus exinde natus. Nos hæc jam non immoramur , quæ alibi dabimus pleniora.

(e) Vide LUCÆ OSIANDRI epitomen hist. Eccl. cent. 16. p. 450. 451. Hic enim totum illud *interim* insertum sed & in notis adjectis ab OSIANDRO refutatam videas.

(f) in libro de *confirmatione* , mox sub initium.

ricus, & JO. BRENTIUS, magni libelli interimistici adversarii (g). Nec dici tamen potest, nostros luxuriam frondium hic cum cum radice arboris excidisse. Certè enim confirmationem Evangelicam, à labe superstitionis repurgatam nemo est, qui rejecerit (h). Septima de confirmatione controversia nata est in Concilio Tridentino, non de eo quidem, num confirmatio ad epheborum instructionem & examen possit aptari? id quod communi illico, ast malefano risu fuit explosum, sed de quæstione, num solus Episcopus vel Presbyter etiam administrare confirmationem possit? prius Franciscanis, posteris Dominicanis affirmantibus. Ubi ita tandem lis decisa est, confirmationis ministrum ordinarium utique solum Episcopum esse. Conferri merentur hic PAULUS SARPUS (i) & SFORTIA PALLAVICINUS (k). Jam verò Concilii Tridentini decisa (l) egregiè postmodum refutârunt Theologi Protestantes. Ex plurimis duos saltem sed præstantissimos Scriptores nominamus

(g) FLACH libellus ad manus jam non est. BRENTII, qui propter *Interim* multa passus est aliudque nomen sibi dedit, sententiam vide in *bedencken etlicher Predicanten als der zu Schwebisch Hall &c.* A 2 b.

(h) Vide maximè ANDREÆ OSIANDRI *Bedencken auff das Interim*, B. 2. C. 3, item *Bekentnuß und Erklerung auff Interim der Stedte Lübeck, Hamburg, Lüneburg &c.* p. 34. b. sqq. porrò Theologorum Misnæ congregatorum Bericht vom Interim D 4, ut alios plurimos libellos hanc in rem tum editos prætereamus.

(i) in historiâ Concilii Tridentini L. 2. p. 394. 412. 413.

(k) in Concilii Trident. historiâ P. 2. L. 9. C. 7. §. 10. seqq. f. 14. sqq.

(l) de confirmatione tanquàm sacramento à solo Episcopo ministrando.

namus MARTINUM CHEMNITIUM (m) & JO. HENR. HEIDEGGERUM (n). Octavam de confirmatione controversiam illam facimus, quæ JO. BRENTIO nostro cum PETRO A SOTO, Monacho Dominicano intercessit. Constat, in Confessione Wirtembergicâ peculiarem de hoc argumento esse titulum, ubi confirmatio Pontificia rejicitur (o). Hunc aggressus est ille Asotus in assertionem catholicæ fidei eamque jugulare conatus est scholiis suis perquam jejunis (p). Respondit BRENTIUS luculentissimè & pro eâ, quâ mirificè pollebat, eruditione in Apologiam Confessionis Wirtembergicæ (q). Nonam controversiam de hoc argumento habuere Theologi Wirtembergenses cum Jeremiâ, Patriarchâ Constantinopolitano, uti ex actis & scriptis amœbæis liquet. Loca de confirmatione & chrismate infra notamus (r). Decimam de confirmatione controversiam suscitavit CÆSAR BARONIUS, Cardinalis, qui ad A. XXXV. (s) ex Act. VIII. deducere confirmationis sacramentum sustinuit. Hic verò passim à nostris refutatur. Precipuos, quos allegare jam vacat,

(m) in examine Concilii Tridentini P. 2. loco 3. f. 341.

(n) in tumultu Concilii Tridentini T. 1. p. 689. sqq.

(o) Vide Confessionem Wirtembergicam cum assertionem Soti & apologiâ editam Francof. A. 1561. fol. T. 1. f. 11. 12.

(p) l. c. f. 71. 72.

(q) l. c. f. 484. sqq.

(r) Edita fuere illa acta Wittebergæ A. 1684. in folio. Jam confer primum Patriarchæ responsum f. 63. 64. responsum ad primum Patriarchæ responsum f. 174. 175. secundum Patriarchæ responsum f. 238. sqq. responsum ad secundum Patriarchæ responsum f. 314. tertium Patriarchæ responsum f. 368. & responsum ad tertium Patriarchæ responsum f. 374.

(s) num. IX. sqq.

vacat, habe, CHRISTIANUM KORTHOLDUM (t) & SAM. BASNAGIUM (u). Undecima statio debetur ROB. BELLARMINO, itidem Cardinali, cujus exstat *de confirmationis sacramento* liber singularis, eruditè scriptus (x), cujus lateri JAC. GRETSERUM eapropter jungimus, quoniam hic BELLARMINUM contraxit, itemque MART. BECANUM (y), qui & inter Polemicos Ecclesiæ Romanæ Viros infigne sibi nomen consecutus est. Jam verò nimia hæc esset opera, si omnes illos, qui BELLARMINUM hic refutarunt, qui & GRETSERUM & BECANUM hic depexerunt, nominare vellemus. Paucos, agedum, notemus contra primum. Evolve, si placet, CHRIST. DREJERUM (z) & JO. AD. SCHERZERUM (a). In genere velim, ut contra Romanenses

D

hic

- (t) in disquisitione anti-Baronianâ IV. de confirmationis, quod Pontificii vocant, sacramento. Kilonii 1677. 4.
- (u) in annalibus Politico-Ecclesiasticis T. 1. f. 470. sqq. & exercit. historico-criticis de rebus sacris & Ecclesiasticis ad Act. VIII. 17.
- (x) Vide disputationes de controversiis Christianæ fidei adversus hujus temporis hæreticos T. 3. f. 299. sqq. Jam verò solus BELLARMINUS inter Pontificios haud exstitit, qui datâ operâ & ex professo, quod ajunt, *de confirmatione* scripsit. Jam enim præter eos, quos infra dabimus, AURELIUM, SIRMONDUM, MORINUM, HOLSTENIUM, DE SAINTEBEUVE, NAT. ALEX. alios notandus est BARTHOL. UGOLINUS, qui *de sacramento confirmationis* tractatum Bononiæ A. 1609. edidit, EUCHERIUS SANGIUS, cujus exstant *confirmationis & extreme unctiois encomia* Herbipoli eodem anno edita, & BASILIUS PONTIUS, cujus habetur *de sacramento confirmationis* liber cum notis PETRI DAMASII DE CONINGK, Brugensis, Lovanii 1642. 4.
- (y) in operibus f. 642. 643.
- (z) in controversiis cum Pontificis præcipuis p. 972. sqq.
- (a) in anti-Bellarmino p. 514. sqq.

hic confulas HULSEMANNUM (b), B. MEISNERUM (c), BROCHMANDUM (d) DANNHAWERUM (e), ITTIGIUM (f), CHAMIERUM (g), RIVETUM (h), Theologos Salmurienses (i), F. TURRETTINUM (k), HEIDEGGERUM (l),⁸ JAC. BASNAGIUM (m). Plures alios, imò infinitos Scriptores polemicos, vulgares maximè, qui in hoc scriptiois campo sese exercuerunt, nulli nominamus. At verò & infinita res operæ esset, si omnes Scholasticos, si omnes Syttematicos, si omnes Monachos, qui in compilationibus suis de confirmatione egere & ubi unus alterum exscripsit, dare vellemus. Quæ ipsa dum scribimus, duodecima de hoc articulo controversia in memoriam nobis labitur, quæ agitata fuit inter GREGORIUM de VALENTIA, ut arbitror, & JAC. HEERBRANDUM, Cancellarium Tubingensem. Hujus enim *disputatio* longè eruditissima de confirmatione, opposita *Jesuitæ Ingolstadtensis ejusdem*
argu.

-
- (b) in manuali Confess. Augustanæ. Vide indicem in voce *confirmatio*.
 (c) in tr. de sacramentis p. 77. sqq.
 (d) in syst. Theol. T. 2. f. 434. 435.
 (e) in *μυστηριασφικῶν* sive tractatu de sacramentis p. 515. sqq. & in *hodomoria spiritus Papæ* T. 2. p. 449. sqq.
 (f) in sel. cap. Hist. eccl. Sec. I, p. 246. 247. & Sec. II, p. 159. 160.
 (g) in *Panstratiâ Catholicâ* T. 4. L. 4. C. 7. sqq. f. 78. sqq. & in corpore Theologico L. 7. C. 9. f. 388. 389.
 (h) in corp. Theol. T. 3. f. 311. sqq.
 (i) in synt. Theol. P. 3. p. 241. 242.
 (k) in Instit. Theol. elenct. P. 3. p. 614. sqq.
 (l) in corpore Theol. T. 2. f. 499. 500.
 (m) in *Histoire de l' Eglise* f. 1617. 1618.

argumenti disputationi (n) ad manus nobis est , quam M. GEORGIUS FLECK , Calvensis die XVII. Febr. A. MDLXXVI. Tubingæ sub ejusdem præsidio defendit. Huic disceptationi , ne entia præter necessitatem multiplicemus , jungimus controversiam de hoc argumento inter JAC. KELLERUM , Jesuitam Ingolstadiensem & JAC. HEILBRUNNERUM , Theologum Palatinum tum , mox Wirtembergicum reciprocitam. Egerat ille de confirmatione in *dem uncatbolischen Papstum* (o) , egregieque causam defenderant. Reposuit KELLERUS in *dem catholischen Papstum* (p) sua , itidem non sine magnâ doctrinæ copiâ , quæ verò diluit dein GEORGIUS ZÆMANNUS , Theologus Campidonensis in *der ferneren gründlichen Offenbarung des uncatbolischen Papstums* (q) . Restant tres adhuc præstantissimæ controversiæ de confirmatione , cæteris omnibus nobiliores , quas jam dabimus. Prima acta fuit inter CYRILLUM LUCARIUM & Synodos illas Græcas , contra ipsum congregatas. Secunda inter JAC. SIRMONDUM & PËT. AURELIUM. Tertia inter JO. DALLÆUM , HENR. HAMMONDUM , JAC. DE SAINTE-BEUVE & NAT. ALEXANDRUM. Ro-

D 2

gamus

- (n) Allegari hanc videas in MART. LIPENII Biblioth. Theol. T. 1. f. 405. a.
- (o) art. 19. f. 721. sqq. ubi & , quæ ratio Evangelicæ confirmationis sit , docetur egregie , & omnia ex monumentis veteris Ecclesiæ magnâ cum eruditione eruuntur. Prodiit liber præstantissimus Laugingæ A. 1604. fol.
- (p) T. 2. art. 16. f. 804. sqq. Cufus est hic liber Monachii A. 1614. in folio. 2. Tomis.
- (q) T. 2. in apol. artic. 19. f. 864. sqq. Impressus est hic liber Francofurti ad Mœnum A. 1621. in folio. 2. Tomis.

gamus autem, ut patienter lector hanc nostram prolixitatem ferat, cui eò magis dabit ille, ita speramus, veniam, quòd rariùs subinde ista recenferi vulgo conspiciuntur. Primæ controversiæ historiam paucissimis dabimus. Constat, CYRILLUM LUCARIUM, Patriarcham primò Alexandrinum, post Constantinopolitanum in priore seculo Reformatam fidem in Ecclesias Græcas invehere voluisse, eaque propter confessionem fidei condidisse, in quâ nonnisi duo N. T. sacramenta agnoscit, exclusa quoque confirmatione (r). Sed hanc ipsius sententiam in variis Synodis damnârunt Græci, maximè in Hierosolymitanâ, quæ A. MDCLXXII. habita fuit (s). Sequitur secunda illa inter PETR. AURELIUM (r) & JAC.

(r) art. 15. 16.

(s) decreto 15. Vide JO. AYMONII Monumens authentiques de la religion des Grecs p. 246. 353. 391. & Concilia HAR-
DUINI T. XI. f. 174. 227.

(t) Fictum hoc nomen est, sub cujus larvâ latuit *Jean du Verger de Hawranne*, Abbé de S. Cyran, JO. VERGERIUS HAURANNIUS, S. Sigiranni Abbas. Vide VINC. PLACCIUM de scriptoribus pseudonymis n. 298. f. 101. 102. Fuit hic Abbas Doctor Sorbonicus, eruditionis laude longè clarissimus, ita, ut mirandum sit, H. GROTIUM de ipso tanquàm ignoto homine scribere in epist. 318. f. 114. a. editionis Amstelodamensis, quâ A. 1687. in folio omnes ejusdem epistolæ cussæ & in unum volumen fussæ fuere. Verba sunt ad *Fo. Cordesium*: *Residua historiae pertinentis ad controversiam, que in Angliâ nata in Galliam transit, libens agnovi. Sed quis tandem ille Petrus Aurelius, si tamen nosci sine suo periculo potest? An Sancyranus, an de Sancto Germano, an alius? Jam & còs còs magis notamus, GROTIUM ep. 329. 350. 357. quoque de confirmatione suam senten-*

JAC. SIRMONDUM (u) controversia , quæ prolixius exponi debet eapropter quoque , quoniam à Viris doctissimis (x) plenè recensita nullibi est. Res ita se habet. Miserat Urbanus VIII. Pontifex Romanus A. MDCXXV. in Angliam *Richardum Smithæum* , Episcopum Chalcedonensem , ut episcopalem ibi autoritatem exerceret. Id malè ferentes Jesuitæ , penes quos hætenùs summa rerum erat , ita vexavere hunc Episcopum , ut ultrò cederet & in exilium migraret. Quod cùm ordini Jesuitarum malam notam inureret , hi scriptis libellis causam suam defendere autoritatemque Episcopalem adgredi conati sunt. Proscripsit hos libellos eodem ferè tempore anno nempe MDCXXXI. & Facultas Theologica & Archiepiscopus Parisiensis , accedente mox toto Episcoporum Gallicanorum choro. Nec tamen sic repressus fuit Jesuitarum calamus. Exstitit enim maximè Jesuita quidam Anglus, *Jo. Fluide* ,

D 3

Pro-

sententiam promere. Cæterùm PETRI AURELII opera jussu & impensis Cleri Gallicani Parisiis A. 1646. in folio , tribus tomis edita fuere.

- (u) Jesuita hîc fuit olim , Ludovico XIII. Regi Galliæ à confessionibus , Vir eruditissimus , cujus vitam dedit LUD. ELLIES DU PIN in Nouvelle Biblioth. des Auteurs Eccles. T. 17. p. 203. sqq. edit. Amst. Opera ejus prodire Parisiis A. 1696. in folio 5. Tomis. Recensentur eadem à TH. ITTIGIO de Biblioth. & Cænis Patrum C. 3. p. 254. sqq.
- (x) Vide JO. DALLÆUM de confirmatione L. 2. C. 1. p. 105. sqq. & L. 3. C. 2. p. 301. 302. CASP. ZIEGLERUM in libro commentario de Episcopis L. 3. C. 5. §. 3. sqq. p. 522. sqq. & LUD. ELLIES DU PIN in Nouvelle Bibliothéque des Auteurs Ecclesiastiques T. 17. in vitâ *P. de Marcâ* p. 175. & in vitâ *Sirmondi* p. 208. 209. Adde maximè argumentum operum *P. Aurelii* , iisdem præmissum.

Professor Audomari (y) in Belgio , qui mox *Dan-*
lis à Jesu (z) , mox *Hermannii Læmelii* nomen sum-
 fit (a) & hâc posteriore indutus larvâ Audomaropoli
 laudato anno edidit librum sub titulo : *Hermannii Læ-*
melii , Antverpiensis , S. Theologiae Licenciati & Canonici Le-
ctoralis Ecclesiae cathedralis Audomarenfis spongia , quâ diluun-
tur calumnie , nomine Facultatis Parisiensis imposita libro , qui
inscribitur Apologia sanctae sedis Apostolicae &c. Hunc librum
 jam refutavit deinceps PETRUS AURELIUS , Theo-
 logus ipse Sorbonicus ediditque Parisiis A. MDCXXXII.
responsionem disjunctivam ad spongiam illam Læmelianam ,
 quâ tomum secundum operum ipsius conficit. Con-
 trovertebatur inter *Læmelium & Aurelium* , num confir-
 matio tantæ necessitatis sit , ut eapropter necessaria
 quoque in Angliâ existimari debeat Episcopi Romanen-
 sis præsentia ? Negavit *Læmelius* quæsitum atque existi-
 mavit , chrisma baptismale supplere defectum confir-
 mationis , quæ adhiberi utique postea possit & rectè
 adhibeatur sed non necessariò. Id quod inter alia prob-
 batum quoque ivit *Læmelius* ex Canone primo Concilii
 Arauficani , ubi dicatur , *necessariam quidem esse chrisma-*
tionem , sed tamen satis esse semel in baptisate chrismani , suf-
ficere enim unam benedictionem. Respondit *Aurelius* , malè
 sic istum canonem exponi , expressè enim sub finem
 dici : *Non præjudicans quicquam dico , sed ut necessaria ha-*
beat chrismatio repetita , ubi malè habeat antiqua editio
Colonienfis : ut non necessaria habeatur repetita chrismatio ,
 quam perversam lectionem nescio , ait *Aurelius* , cur P.
Sirmondus sine causâ sequi maluerit contra Frontonem Du-
 cæum ,

(y) *Saint-Omer.*

(z) Vide PLACCII plevdonymos n. 1420. f. 376.

(a) Vide eisdem n. 1592. f. 421. 422.

caum, qui exploratis diligenter vetustis manuscriptis ultima illi parti negationem non adscit (b). Hæc cum legisset SIRMONDUS, qui eo ipso tempore Concilia Gallicana ediderat, pessimè tulit, dicam sibi scribi vitiatum Arausicanum canonis, quâ totum Opus suum suspectum reddatur. Itaque ergo contra Aurelium edidit epistolam de rectâ emendatione Canonis Arausicani, cui suam responsionem de canone Arausicano reposuit Aurelius. Edidit dein SIRMONDUS antirrheticum de Canone Arausicano, adversus Petri Aurelii, Theologi responsionem, quâ ejus epistolam infirmare conatus est. Parisiis MDCXXXIII. Sed nihil cunctatus Aurelius adversus hunc SIRMONDI libellum emisit anæreticum adversus errores & hæreses, quibus canonem Arausicanum & sacramentum confirmationis aspersit Jacobi Sirmondi, S. J. Presbyteri antirrheticus. Hisce ita actis, rogante SIRMONDO, Rex utrique disceptanti injunxit silentium, quod tamen haud tenuit SIRMONDUS, sed edidit antirrheticum II. de Canone Arausicano adversus Petri Aurelii, Theologi anæreticum, quo priorem ejus antirrheticum impugnare conatus est. Finem liti dein imposuit Aurelius atque adversus antirrheticum II. SIRMONDI scripsit orthodoxum suum, qui libelli omnes inveniuntur ex parte in tomo quarto operum JAC. SIRMONDI & in tomo tertio operum PETRI AURELII. Mireris, lector, quantâ cum eruditionis, eloquentiæ & judicii vi uterque disputantium pugnaverit. Victoriâ tamen SIRMONDO ab ipsismet Pontificiis Gallis adjudicatam esse itidem mireris (c),
 cum,

(b) Vide Opera Aurelii T. 2. f. 43. 44. Utriusque ibi, ut semper, habetur textus, & Lamelii & Aurelii.

(c) Vide, si placet, PETRUM DE MARCA in notis ad Concilium Claromontanum; quæ habentur in dissertationibus selectis

cūm, quæ defendit SIRMONDUS, causam Prote-
stantium

lectis, Lipsiæ in folio editis, f. 269. sqq. NATALEM ALEXANDRUM in Hist. Eccl. T. 3, f. 434. & LUD. ELLIES DU PIN in Nouvelle Biblioth. des Auteurs Ecclesiastiques T. 17. p. 204. ubi: *Les Sçavans ont donné l'avantage au P. Sirmond dans cette dispute.* Certè in banc quoque sententiam it H. GROTIUS epist. 129. & JO. DALLÆUS L. 3. C. 2. p. 301. sqq. qui verò magnam Canonis partem è margine in textum intrusam gratis putat Vir doctus, & sententiam adoptat CASP. ZIEGLERUS, (in quo egregio Jureconsulto miram historiæ ecclesiasticæ scientiam non possumus non plurimum laudare & exosculari,) in L. 3. de Episcopis C. 5. §. 5. sqq. p. 522. sqq. ubi & PETRUM DE MARCA refutat §. 9. p. 525. Adde ad eundem canonem quoque FRANC. COMBEFISIUM ad Amphiloichium p. 265. & EDM. MARTENEL. 1. de rit. Eccl. ant. p. 243. Sed ais, lector, quis denique usus tot allegatorum de unico quodam canone sit? Esse hanc farraginem citationum quandam, quæ nauseam, quæ fastidium creet, & quæ ad ostentandam saltem lectionis copiam videatur esse comparata, prout tota historia literaria, cui tantum hodiè pretium ponatur, nihil aliud sit, quàm vel scientia ex fastu literario nata vel inanis quædam multorum autorum scientia, quæ magis Bibliopolæ quàm eruditi sit. Sed non est, quòd multa reponamus alieno loco. A postremo ut ordiamur, lubenter utique fateamur, eam historiam literariam parvi admodum momenti esse, quæ nudos librorum titulos refert, ubi res profundè ignorantur. Spectrum hoc est historiæ literariæ, non historia literaria, quæ nonnisi verè eruditis solidèque doctis competit, quæ scientia rerum est. Porrò, ubi Autores multi sine ratione allegantur & cumulantur, ubi & nonnisi spectra eruditorum in scenam producuntur, ibi utique apparet statim iudicii vel notitiæ defectus, vel inanis ostentatio & affectatio, consequenter prædantissimus. Nos nullum Autorem, nisi cui eruditionis laudem Respublica literaria tribuerit, nos nullum sine

stantium egregiè juvent (d). De tertiâ, quæ adhuc nobis referenda restat, eaque ultimâ de confirmatione

E

con-

sine ratione & qui ad veritatem indagandam, qui ad notitiam rerum plenioram dandam haud spectat, hic allegamus. Sic, si forsân Autor quidam præcipuus, qui à nobis omisus fuerit, sit, inopiam & paupertatem nostram deprecamur. Facile enim fallitur aut deficit labilis, quâ laboramus, memoria, neque etiam oculos nostros omnia subeunt. Nec est quoque, quòd porrò causeris, lector, nos sic in longum, latum & profundum de hoc canone disseruisse, & tamen illum hætenus non explicâsse nec nostram de sensu hujus canonis dixisse sententiam. Respondemus. Rectè. Jam enim pro-dromum saltem hîc scribimus, qui ad ipsam rerum tractationem viam paret, istamque hîc colligimus rerum supelle&tillem, quæ nobis in ipsâ tractatione usui esse queat, ubi sanè & sententiam nostram de hoc Canone deinde sine morâ dicemus. Cæterùm citatur ille quoque à Gratiano in Decreto P. 3. de consecr. dist. 4. c. 125. & habetur in Conciliis HARDUINI T. 1. f. 1784.

- (d) Ita sanè *Aurelius* dixit, *Sirmondum* defendere I. *Patres veteris un&tilionem in Baptismo à ministris, & frontis in confirmatione ab Episcopis fieri solitam, unam eandemque habuisse & ejusdem efficiencie.* II. *Frontis chris&tilmationi non tribuisse veteres Spiritum Sanctum sed hunc effectum proprium esse putasse manus impositionis.* III. *Chris&tilmationis Episcopalis, qua in confirmationis sacramento adhibetur, iterationem innoxiam seu non præjudicantem Patribus visam.* IV. *In ea chris&tilmatione situm non fuisse olim sacramentum confirmationis, sed in solâ manuum impositione, V. eaque solâ sine chris&tilmatione administratum pluribus sæculis fuisse hoc sacramentum.* VI. *Eam chris&tilmationem confirmationis sacramento ab Ecclesiâ adjectam ornatus solemniorisque pompe gratiâ.* VII. *Un&tilionem, qua nunc fit in fronte, ad baptismi carimonias olim pertinuisse.* X. *Posterioribus sæculis aliam, quam*
antica

controversiâ pauca dabimus, proluxa breviaturi. Pugna Aurelii & Sirmondi occasionem præbuit JO. DALLÆO, Ecclesiæ Carentoniensis Ministro Reformato, Viro in antiquitate Ecclesiasticâ ad miraculum usque docto, conscribendi disputationem proluxa luculentam & egregiam de duobus Latinorum ex unctione sacramentis, confirmatione & extremâ unctione (e). Hic primò Vir doctus, quid sit confirmatio Romanensium, exponit, mox eam à Christianæ religionis ritibus abhorre docet, porrò Romanensium multa & antiqua de hoc argumento certamina sententiasque dissidentes recenset, dein, refutato prolixè BELLARMINO, omnia argumenta Romanensium pro hoc sacramento nulla esse ostendit, denique per omnia secula iusto ordine vadit & historiam articuli hujus pleniorem tradit. Non verò sine contradictione diu substitit liber egregius.

antea confirmationis materiam, aliam formam esse cepisse. XI. Formam verborum, quâ nunc in illo sacramento utuntur, signo te & confirmo te, non antiquissimam videri. XIII. Eam, (quippe que enunciationis absoluta speciem præfert) à veteri alienam esse, quam Cyprianus & Augustinus orationem fuisse testentur. XV. XVI. Chrismationem frontis commissam olim vulgo tum presbyteris, tum ipsis etiam diaconis ab Episcopis fuisse. XIX. Et perpetuum apud Græcos fuisse, ut presbyteri eam frontis chrismationem, que apud Latinos Episcopalis dicitur, peragerent. XXIII. Apud veteres distinctas à se invicem fuisse chrismationem & manus impositionem. Hæc si ita se habent, egregia Protestantibus contra Ecclesiam Romanam in hoc articulo suppeditavit SIRMONDUS & quidem Jesuita ille, qui inter suos multos, recentiores maximè, in plurimis consentientes habet. Adde JAC. BASNAGII Hist. de l' Eglise f. 1617.

(e) Genevæ A. 1659. 4. prodit liber eruditus.

gius. Primus, qui eundem aggressus est, existit
HENRICUS HAMMONDUS, Theologus Anglus.
 Scilicet notaverat **DALLÆUS** (f) errorem quendam
HENR. HAMMONDI in explicatione duorum quo-
 rundam locorum veterum (g) commissum (h), ubi
 non solum gratis ἀβελυσίου Viris summis **SALMASIO** (i)

E 2

&

- (f) L. 2. de confirm. C. 18. p. 220. Adde jam &, quod locum illum Hilarii atinet, eundem **DALLÆUM** de culibus Latinorum religiosi L. 2. C. 15. p. 173. sqq.
- (g) Unus est Psevd Ambrosii in quest. in vetus & novum Testamentum. Verba sunt: *In Alexandria & per totam Ægyptam, si desit Episcopus, consecrat Presbyter.* Alter ejusdem Psevd-Ambrosii est in comm. in Paulum, in Eph. IV. ubi: *Denique apud Ægyptum Presbyteri consignant, si presens non sit Episcopus.* Constat, Autorem horum librorum esse Hilarium Sardum, qui A. 354. Ecclesie Romanæ Diaconus existit. Agitata jam fuerant hæc loca ab *Aurelio & Sirmundo*, qui ambo per *consignationis* vocem *chrismationem* intellexerunt. Vide antirrheth. 2. p. 28. & orthodoxum p. 534.
- (h) Vide **HAMMONDI** dissertationes quatuor de juribus Episcopatus adversus **BLONDELLUM** Londini A. 1651. editas diss. 3. §. 6. 7. p. 162. ubi statuit idem, *consecrationem Euchariæ* per vocem *consignationis* in istis loci intelligi.
- (i) Vide apparatus ad librorum de primatu Papæ P. I. p. 80. sqq. ubi **SALMASIUS** per *consignationem* intelligit *ordinationem* five Episcoporum five Presbyterorum, falsèquæ hinc *Cercœtium*, id est, *Petavium* (hic enim nomen illud sibi dedit, uti videre est apud **PLACCIUM** in pseudonymo 606. f. 173.) refutat, qui loco mox citando *consignationem* istam per *chrismationem*, in confirmatione quæ fit, explicavit & **WALONEM MESSALINUM** h. e. **SALMASIUM** perstrinxit, quod in diss. 1. de Episcopis & Presbyteris per *consignationem* istam nudam manuum impositionem eamque confirmationem

& BLONDELLO (k) exprobraverit , sed & ipse mirum errorem erraverit. Hæc malè tulit HAMMONDUS atque luculentum *de confirmatione tractatum* (1) reposuit DALLÆO , qui sine morâ mox respondit (m). Ex Pontificiis verò DALLÆUM aggressi sunt duo Doctores Sorbonici , JACOBUS DE SAINTE-BEUVE (n) & NATALIS ALEXANDER (o).
Quod

toriam intellectam voluerit. Patet autem , SALMASIUM , qui primò per *consignationem* intellexerat *confirmationem* , postea in aliam dilapsum sententiam esse , quæ vocem istam pro *ordinatione* sumit.

- (k) in Apologiâ pro sententiâ Hieronymi de Episcopis & Presbyteris p. 57. ait BLONDELLUS , perinde esse , sive quis per *consignationem* intelligat Eucharistiae consecrationem vel *christificationem* vel *ordinationem*. DALLÆI mens est , *christificationem* innui , imò & DIONYSII PETAVII de eccles. Hierarch. L. I. C. 12. §. 4. Theologicorum dogmatum T. 4. f. 31. a. atque JO. MORINI de sacram. confirm. C. 24. p. 108. & DAV. CALDERWOODI in alteri Damasceno p. 267.
- (1) Titulus est : *De confirmatione sive benedictione post baptismum solemnè per impositionem manuum Episcopi celebratâ commentarius* , Dallæo & Marefio oppositus Londini 1661. 8. Extat ad calcem T. IV. operum , quæ prodire Londini A. 1684. in folio , 4. Tomis.
- (m) Vide L. 2. de cultibus religiosi Latinorum , qui agit de confirmatione contra HAMMONDUM. Genevæ 1661. 4.
- (n) Hic Parisiis A. 1686. 4. edidit tractatum de sacramentis confirmationis & unctionis extremæ. Recenset librum LUD. ELLIES DU PIN in nouvelle Bibliotheque des Auteurs Ecclesiastiques T. 18. p. 200.
- (o) in historiam Eccles. Sec. 2. diss. 10. de sacramento confirmationis contra librum Jo. Dallæi , Calvinistæ , T. 3. f. 418. sqq. editionis , quæ Parisiis A. 1699. in folio prodit.

Quod restat, duas controversias hîc quoque memorandas, alias illas, ad articulum quintum referamus, ne nimium augeatur numerus. Jam &, ubi calamum sic ponimus, videmus, nimis excrevisse hunc, quem dedimus, articulum. Nec tamen possumus, quin memoremus adhuc unam, sed realissimam illam de confirmatione controversiam, ubi à verbis ad verbera ferè ventum fuit. Narrant de ALEXIO DE MENESES, Archiepiscopo Lusitanorum Goënsi, quòd in urbe Indicâ Paru Christianos Indos ad fidem Romanam versurus, cùm sacramenta Ecclesiæ Romanæ atque inter alia confirmationem quoque ipsis commendaret adderètque, cuius confirmando Episcopum alapam infligere (p), Indos hosce ita adversus se concitaverit, ut arma contra ipsum sumserint, tantam injuriam vindicaturi. Lepida est historia, quam prolixiorè infra (q) damus.

E 3

ARTI-

- (p) Scilicet confirmato & signato infligitur ab Episcopo levis apud Romanenses alapa, eo fine, ut injurias patienter ferre discar. Ridicula est cærimonia, sequiore demùm ævo nata.
- (q) Debemus historiam istam JO. AYMONIO, cujus hæc sunt verba: Menezes prêchant un jour en habits Pontificaux dans la ville de Paru devant une grande multitude de Chrétiens Indiens, il s'étendit fort sur les prerogatives de l'Eglise de Rome & sur l'excellence de ses sacremens. On l'écouta assez paisiblement jusqu'à ce qu'il vint à exhorter ces peuples à recevoir la confirmation. Alors ils se soulevèrent tous, mettant la main aux armes, & dirent hautement, qu'ils ne se laisseroient pas confirmer, que leurs Evêques n'avoient jamais fait cela aux Chrétiens & que ce sacrement n'avoit pas été institué par JESUS-Christ, que l'Archevêque avoit dessein, de les rendre esclaves & vassaux des Portugais. Ils entendoient par là le signe de la croix, que l'Evêque leur faisoit
- avec

ARTICULUS QUARTUS.

Hisce ita præmissis jam totum illud tractationis de
expiatione & confirmatione catechumenorum quaestio-
 numque & rerum hanc tractationem ingredientium
 pelagus in chartam hanc effundendum est. Qui de
 catechumenatu veterum ea, quæ necessaria sunt, da-
 re voluerit, is discrimen *catechumenorum & fidelium*,
 quod olim in Ecclesiâ obtinuit, is diversas catechu-
 menorum classes evolvere, is de disciplinâ catechume-
 norum, de catechetis veterum, de Diaconis & Dia-
 conissis, queis id negotii datum fuit, de duplici gene-
 re catecheseos, uno catechumenorum, altero com-
 petentium, de initiatione ad catechumenatum per si-
 gnum crucis, salis traditionem, quæ sacramentum
 catechumenorum est (a), manûs impositionem &
 oratio-

*avec l'huile sur le front en leur administrant la confirma-
 tion, & le soufflet, qu'on donne en suite, leur paroïsoit
 un signe de sujettion & de captivité. Ils disoient, que, si
 ceux de Vaipicota avoient eu le cœur assez lâche & assez avili
 pour se laisser souffletter, pour eux ils ne l'endureroient ja-
 mais.* Hæc AYMONIUS dans les lettres anecdotes de
 Cyrille Lucar p. 82. Adde, si placet, Histoire critique de
 la créance & des coutûmes des nations du Levant publiée par
 le Sr. de Moni, hoc est, per RICH. SIMONEM à Franc-
 fort 1684. 8. C. 8. p. 103. qui verò in sequentibus memo-
 rat, Indos nihilominus per Archiepiscopum vel tandem va-
 riis modis adactos fuisse, ut in Synodo d. 20. Junii A. 1599.
 habitâ ritum Romanum adoptaverint. Maxime verò con-
 suli hîc debet Histoire orient. des prog. d' Alexis Meneses
 chap. 20.

(a) Vide STEPH. MORINI dissertationum octo Dordraci A.
 1700. 8. editarum text. an p. 109. 110.

orationem super catechumenos , de benedictione catechumenorum Episcopali , de disciplinâ arcani circa catechumenos , quæ tanta fuit , ut ne orationem quidem dominicam nosse vel orare ipsis licuerit (b) , de eulogiis à catechumenis haud acceptis & S. Eucharistiâ hæctenus ipsis , utpote nondum baptizatis denegatâ , de catechumenorum in baptismo accipiendis tergiversationibus & excusationibus , de expiatione eorundem & præparatione ad baptismum per institutionem , exorcismos, exsufflationes, scrutinium & examen, confessionem peccatorum , jejunia aliaque opera laboriosa , professionem quoque fidei coram toto cœtu vel Episcopo faciendam , de subscriptione symboli in tabulis ecclesiasticis , in quas ipsorum nomina referebantur , de spatio temporis ad agendum catechumenatum , de confirmatione baptizandorum Episcopali , à quo tempore catechumeni dicti fuere *electi* , denique de tempore , quo disciplina ista catechumenatûs exoleverit , ut alia plurima taceamus , curato calamo aget. Quando dein ad confirmationem baptizatorum fit transitus , per omnia secula inde ab initio nati Christianismi , per omnes Ecclesias , tùm Orientales tùm Occidentales eundem , & quæ sententia hîc , qui ritus obtinuerint , explicandum est , donec ad tempora Reformationis perveniatur , ubi dein tùm Ecclesiæ Latinæ , tùm Ecclesiæ Græcæ modernæ , tùm Ecclesiarum Protestantium hanc in rem placita & statuta evolvida sunt.

Quæsti-

- (b) Hinc natam esse consuetudinem in Ecclesiis quoque nostris obtinentem , ut oratio dominica ante prælectionem Evangelii submissâ saltem voce reciteretur , abî diximus. Catechumenis enim , olim & in concione præsentibus , illam audire non licebat.

Quæstiones, quæ hic occurrunt, hæc sunt, num confirmatio sit sacramentum idque à Christo vel Apostolis institutum, num ex sacris scripturis probari illud possit vel num solâ ex traditione id constet, vel num sit carimonia saltem ecclesiastica baptismo olim annexa & sequioribus demùm temporibus à baptismo avulsa, num confirmatio sit necessaria Christiano necessitate exigentiæ an saltem expedienciæ, quænam olim fuerit materia confirmationis, num sola manuum impositio, & quando cessaverit illa? quando & successerit unctio, & num origo illius ex ritu gentili vel Judaico sit arcescenda, quando in utrâque Ecclesiâ duplex cœperit chrismatio, quarum una est apud Latinos in vertice, baptismalis illa, altera in fronte confirmatoria, num post constitutionem Sylvestri in omnibus Ecclesiis Occidentalibus statim obtinuerit duplex chrismatio illa, quomodo conficiatur chrisma & num solus Episcopus id consecrare possit, num aliter chrisma conficiatur in Ecclesiâ Occidentali, aliter in Orientali, num sine unctio confirmatio sit nulla, num nudo oleo perfici confirmatio possit aut num balsamum quoque sit absolutè necessarium, num & perinde sit, sive balsamum Indicum sive Judaicum aut Ægyptiacum, à quo tamen illud specie differt, adhibeatur? De formâ quæri videas, num ea semper fuerit eadem, hoc est, num olim itidem fuerit indicativa (c) vel imperativa vel depre-

- (c) Talis est forma hodierna, quam ponit Rituale Romanum. Scilicet, quando Episcopus confirmandum in formâ crucis pollicis chrismate illo ex oleo & balsamo confecto ungit in fronte, dicit: *Signo te signo crucis & confirmo te chrismate salutis in nomine Patris, Filii & Spiritus S. Amen.* Postea sic

deprecatoria , & num forma sit oratio super confir-
mandum , quemadmodum materia manuum imposi-
tio , ex praxi Apostolicâ ? Quæritur & , quodnam
confirmationi & olim in Ecclesiâ fuerit destinatum &
nunc constitutum sit tempus ? Quisnam confirmari
debeat ? Num confirmatio sit nulla , si confirmetur
F non

sic confirmato levem alapam infligit ipsique pacem dat. Jam
quærent & hic Casuista , num , si confirmandus in fronte
haud ungatur , vel unctio pollice haud fiat , aut in formam
crucis haud fiat , aut omitatur alapa aut pax , confirmatio sit
nulla ? De formâ crucis id jam in memoriam nobis labitur ,
& apud Judæos olim obtinuisse unctioem **למיון כרי ירונה**
in formâ χ Græci , i. e. in formâ crucis. Ita quippe unge-
bantur Pontifices , cum **למיון נזר** in formâ *coronæ* ungerentur
olim Reges. Sic certè habetur in Talmude. Priorem illam formam
κασμὸν adpellat Aretæus Cappadox , **ὡς σταμνα το χ**
(quod figuram crucis repræsentat utique) **σταμνα** , quæ
Hippocratis verba sunt. Vide NICOL. DE LYRA ad Ex.
XXIX. & Psalm. CXXXIII. JO. SELDENUM de successione
in Pontificatum Ebræorum L. 2. C. 9. WILHELMUM
SCHICKHARDUM in Jure regio Hebræorum C. 1. theor. 4.
cum notis J. B. CARPZOVII p. 75. 76. ABR. SCULTE-
TUM in exerc. Evang. L. 1. C. 52. JO. BUXTORFIUM
in Lexico Talmud. & Rabbinico f. 1267. 1268. JOS. DE
VOISIN ad Raymundi Martini pugionem fidei f. 309. 310.
edit. Lips. FORTUNATUM SCACCHUM in sacrorum
Elæochrismaton Myrothecio II. C. 79. p. 808. sqq. edit.
Rom. ubi tamen mira Autorem hunc ex ignorantia Rabbi-
nismi somnare videmus , sed & eum in toto hoc opere , quod
& Amstelodami A. 1701. in folio prodiit , nihil de chrismate
confirmationis dicere miramur , JO. LUNDIUM in den Jü-
dischen Heiligthümern L. 3. C. 5. f. 446. & HADR. RE-
LANDUM in antiqu. sacr. vet. Ebr. P. 2. C. 1. §. 5. p. 148.

non baptizatus ? Num , qui infra annos septem sunt , confirmari haud possint , vel num liceat id in casu necessitatis ? Quâ ratione olim chrlimatio adhibita fuerit in poenitentibus & hæreticis ad Ecclesiam redeuntibus ? Num confirmationis effectus major quàm baptismi sit idemque præstantior ? Num per confirmationem conferatur gratia gratum faciens ? Num confirmatio spirituales cognationem efficiat inter confirmatos & Paternos & num hi in hoc actu sint necessarii & quis ipsorum origo ? Num confirmatio imprimat characterem indelebilem adeoque iterari non possit & num nunquam olim iterata sit ? Taceo multas alias quæstiones hîc occurrentes , quæ nunc , dum calamus iste currit , in memoriam nostram haud labuntur. Sed mare hoc est quæstionum , ut videt lector , quæ evolvi omnes datâ operâ à nobis non possunt. Itaque ergò , qui ad illius ripam jam stamus , dum hunc prodromum conficimus , in tractatione rerum , quam meditamur & quam , ubi benignus nobis adspiraverit Favonius , dabimus , mare illud ita sumus superaturi , ut ea certè , quæ necessaria sunt , dicamus , atque ad scopum nostrum præsentem & ad ædificationem maximè lectorum , qui præcipuus finis noster est , cui attendimus , eo , quo par est , studio adplicemus.

ARTICULUS QUINTUS.

Quod restat , prodromi hujus , quem obtutui lectorum hîc sistimus , requirit ratio , ut , quem rerum dicendarum ordinem in ipsâ tractatione sumus servaturi , brevi penicillo jam delineemus. Erunt autem dissertationes quinque , quas de hoc argumento dare nostra mens fert , quarum & unicuique suum semper

per subjicietur *Ἐπίμετρον*. Prima de disciplinā veteris Ecclesie circa catechumēnos aget. Hic de Catechetis veterum *Ἐπίμετρον* subjungetur. Secunda confirmationem trium primorum seculorum sistet. Excipiet hanc *Ἐπίμετρον* de confirmatione apud veteres quosdam hereticos usitatā (a).

F 2

Tertia

- (a) Dabimus mox , bonā lectoris pace , Autores hūc spectantes , qui nobis , cogitata nostra hūc primūm vertentibus jam obviū fiunt . Respicimus autem hūc maximē ad veteres Gnosticos , qui sub Valentinianorum , qui sub Marciosorum & Heraclonitarum nomine noti sunt . Et verō mirum sanē hoc est , quōd isti hæretici longē ante orthodoxos in confirmatione suā unctionem adhibuerint , cum variis precum formulis , quas *ἄπλυτῶσεις* adpellabant , prout & apud Judæos *הַלְבָּנָה* certa precatio est . Tradidit hæc primūm Irenæus adv. hæreses L. 1. C. 18. ubi & formularum istos sonos Hebraicos refert , expositu difficillimos . Jam & Tertullianus L. 1. adv. Marcionem C. 14. de eodem scribit , quōd *oleo ungat suos* . Nec omitti hūc debet Theodorus apud Clemēntem Alex. in eclogis , qui oleo benedictō vim spiritualem adscribit . Quomodo & unctioni supersticiosas invocations adiderint Heraclonitæ , Epiphanius hæc. 36. sect. 2. & Augustinus de hæresibus C. 16. memorant . Novatiani è contrario chrisma nullum præbuere , quod ex Theodoreto & Eusebio refert P. J. HARTMANNUS in commentario de rebus gestis Christianorum sub Apostolis p. 440. Jam , si placet , confer , qui hūc pertinent , Autores , JO. CROJUM in specimine conjecturarum sub finem , HENR. HAMMONDUM de confirmatione C. 6. sect. 1. §. 2. sqq. JO. DALLÆUM , qui HAMMONDUM hūc refutavit , de cultibus Latinorum religiosi L. 2. C. 7. & 8. HARTMANNUM l. c. p. 437. 438. JAC. RHENFERDIUM in dissertatione de redemptione Marciosorum & Heraclonitarum , quæ habetur jam & in operibus ejusdem philologicis , Trajecti ad Rhenum

tia confirmationem Ecclesiae Graecae veteris & moderna (b)
 exponet. Sequetur *Ἱμμερον* de Ecclesiarum orientalum reliquarum de confirmatione sententiā (c). Quar-
 ta

Rhenum hoc ipso anno à præstantissimo Viro DAVIDE MIL-
 LIO editis p. 194. sqq. JO. ERN. GRABE in *Irenæum*
 f. 61. 88. sqq. & REN. MASSUETUM in *diff. 1. in Ire-
 næum prævia art. 2. num. VI. §. 91. sqq. f. LII. LIII. Ad-
 jungimus hæc, ejusmodi unctionem nec Gentilibus fuisse
 incognitam. Fatur id PET. DANIEL HUETIUS in quæstio-
 nibus Alnetanis de Concordiâ rationis & fidei L. 2. C. 20. §. 3.
 Adde CASP. CALVOERII rituale ecclesiasticum P. 1. p. 245.
 sqq. ubi confirmationis umbram apud Brachmanes refert.*

- (b) Conferri hîc inter recentiores maximè meretur, quem supra
 laudare negleximus, scriptor præcipuus JO. MICH. HEI-
 NECCIUS in *der Abbildung der alten und neuen Griechischen
 Kirche* P. 2. p. 186. sqq. & p. 258. sqq. Addi potest GA-
 BRIELIS, Metropolitæ Philadelphici *πρωτογράφιον ἐπὶ τῶν
 ἁγίων μυστηρίων* C. 5. sqq. p. 38. sqq. editionis, quam
 RICH. SIMON dedit in *fide Ecclesiæ Orientalis, & Confessio-
 orthodoxa Ecclesiæ Orientalis* P. 1. qu. 104. 105. p. 161. sqq.
 editionis Lipsienfis, quam LAUR. NORMANNUS edidit.
- (c) Confer hîc JO. MORINUM de confirmatione per totum,
 JO. DALLÆUM de confirmatione L. 1. C. 2. LUCAM
 HOLSTENIUM de ministro confirmationis p. 2. JO. FOR-
 BESIUM in *Instruct. Hist. Theol. L. 1. C. 27. n. 9. f. 49.*
 J. H. HEIDEGGERUM in *tumulo Conc. Trid. T. 1. p. 699.*
 RICH. SIMONEM in *Histoire critique de la crèance & des
 coutûmes des nations du Levant* C. 8. p. 105. 113. C. 12. p. 142.
 C. 13. p. 154. itemque in *Bibliothèque choisie T. I. p. 313.*
 NAT. ALEXANDER *Hist. Eccl. T. 3. f. 449. sqq.* JO.
 ALB. FABRICIUM in *Bibliographiâ antiquariâ* p. 395. JO.
 AYMONIUM in *Monumens authentiques de la religion des
 Grecs* p. 82. 428. 430. & EUSEB. RENAUDOTIUM in
collectione Liturg. Orient. T. 2. p. 308. 309. 374. 382. 526.
 644. Plures jam non addimus.

ta de confirmatione Ecclesie Latina necessaria dicit cum
Interrogat de chrismatione pœnitentium & hereticorum (d).
 Quinta confirmationem in Ecclesiis nostris receptam (e)
 F 3 dabit,

- (d) Confer JAC. KELLERUM in dem uncatholischen Papstum f. 817. sqq. JO. MORINUM de sacramento pœnitentiæ L. 9. C. 8. sqq. f. 432. sqq. LUCAM HOLSTENIUM de ministro confirmationis p. 17. sqq. NAT. ALEX. in Hist. Eccl. T. 3. f. 443. sqq. CHRIST. KORTHOLTUM in disquis. Anti-Baronianâ IV. p. 136. sqq. & J. A. FABRICIUM in Bibliogr. antiqu. p. 394.
- (e) Nemo nescit, confirmationem, sed à labe Romanâ repurgatam in plurimis Ecclesiis purioribus receptam esse. Daremus earundem catalogum, nisi otium nobis hîc fecisset Theologus Stadenfis, dum viveret, eruditissimus JO. HERMANNUS AB ELSWICH in commentatione de reliquiis Papatûs, Ecclesiæ Lutheraniæ temerè affectis p. 132. sqq. ubi plurima egregia hanc in rem refert. Et verò supra jam hanc in rem aliqua nos dedimus, ubi & LUTHERI Megalandri consensum in partes nostras traximus. Confer & jam ERN. SAL. CYPRIANI alteri Theil nützlicher Urkunden zur Erläuterung der ersten Reformations-Geschichte, ubi p. 410. sqq. habetur reformatio illa Wittebergensis, quam latinam dederat SECKENDORFIUS, Germanicè & p. 420. tam enixè à LUTHERO & Theologis Wittebergensibus commendatur confirmatio sed rectè inflectenda. Eâdem ratione de reductione confirmationis sed piis cum ceremoniis jam convenerant MART. BUCERUS, GEORG. WICELIUS & GEORGII, Ducis Saxonie Consiliarii in Consilio illo irenico, Lipsiæ A. 1539. edito, quod recenset SECKENDORFIUS in comm. de Lutheranismò L. 3. f. 559. Ita &, quâ ratione confirmatio ritè adhiberi possit, valde multum utilitatis ita ad edificationem juvenutis & totius Ecclesie collatura, ostendit MART. CHEMNITIUS in examine Conc. Trid. P. 2. loco 3. §. 25. f. 356. Ita porro reductionem confirmationis in Ecclesias nostras

dabit, ubi *Πέρσερον* de confirmatione in Ecclesiâ Anglicanâ
usita-

istis plurimùm optârunt vel ritum hunc laudârunt saltem aut abolitum doluerunt JO. QUISTORPIUS in piis desideriis n. 9. p. 57. JO. TARNOVIUS de sacrosancto ministerio L. 2. C. 22. p. 798. 799. ubi & hanc in rem PH. MELANCHTHONEM, ÆGID. HUNNIUM & aliquot agenda Ecclesiastica citat, GEORGIUS CALIXTUS in diss. de baptismo n. 147. JO. CONR. DANNHAWERUS in der Catechismus-Milch P. 3. über das dritte Theil der Haufs-Tafel, in der dritten Predig p. 364. 365. THEOPHILUS GROSSGEBAUER, ante omnes alios hanc in rem allegandus, in der Wächterstimme auß dem verwüfsten Zion C. 5. p. 64. JOACH. HILDEBRANDUS in Theol. dogmaticâ C. 18. §. 35. p. 596. 597. ubi & ad Agenda Lüneburgica provocat, PHIL. JAC. SPENERUS in den Theolog. Bedencken P. 1. p. 636. * § 2. 60. P. III. p. 396. sqq. P. IV. p. 255. sqq. & in den letzten Theologischen Bedencken P. I. p. 501. 504. P. III. p. 194. TROGILLUS ARNKIEL, Præpositus Apenradensis Hofstus in der Christlichen Confirmation der Catechumenen, quem librum supra p. 15. laudavimus, GOTTF. ARNOLDUS in der wahren Abbildung der ersten Christen L. 2. C. 14. §. 13. f. 324. JO. HENR. MAJUS in dem Christlichen Unterricht von der Confirmation der Kinder, qui libellus Giesæ A. 1703. 12. secundâ vice prodiit, JO. MICH. HEINECCIUS, sauper admodùm demortuus in der Abbildung der alten und neuen Griechischen Kirche P. 2. p. 188. & vel maximè quoque Vir doctissimus CASPAR CALVOER in rituali Ecclesiastico P. 1. p. 328. 329. qui & p. 262. 263. memorat, Lutherum in primo suo baptismali christina quoque retinuisse, atque post baptismum immediatè ita orari passille: *Der allmächtige Gott und hat dir alle deine Sünde vergeben, der salbe dich mit dem heil. samen Oel zum ewigen Leben.* His omnibus adjungimus duos

usitata (f) totam tractationem claudet. Et hæc quidem, uti jam diximus, si faustus nobis adspiraverit Favo-

duos JCtos præstantissimos JO. BRUNNEMANNUM de jure ecclesiastico L. 2. C. 1. membro 4. §. 2. p. 328. 329. & SAM. STRYKIUM in addit. ad h. l. p. 331. Eandem sententiam abeunt plurimi Theologi Reformati JO. CALVINUS, qui in Instit. Christ. relig. L. 4. C. 19. prolixè de confirmatione agit, illamque plurimum commendat & evehit, s. 536. sqq. eandemque suam sententiam ad Hebr. VI. 2. pandit, GUIL. ZEPPERUS L. 1. Polit. Eccles. C. 14. & JO. HOORNBECK in epist. ad Duræum p. 299. ut taceam Synodos Dordracenas annorum 1570. & 1578. articulis 70. & 64. quibus confirmatio præscripta est.

- (f) Liceat & hîc quædam prægustare, antequam ad ipsam rerum tractationem abeamus. Constat, Ecclesiam Anglicanam confirmationem retinuisse sed Evangelicam illam, ab omni superstitione alienam. Videre hoc est ex agendis ejusdem ecclesiasticis. Nullum hîc chrîsma Pontificium, nulli ritus supersticiosi, egregia omnia. Imponuntur manus & oratio super confirmandum funditur & quidem ab Episcopo, cui soli hoc mandatum muneris est. Qui ex nostris preces istas & agenda legere velit, adeat THEOPHILUM GROSSGEBAUERUM, Theologum quondam Rostochiensem ob pietatis excellentiam celeberrimum in der Wächterstimme auß dem verwüsteten Zion C. 17. p. 396. sqq. ubi agenda illa Anglicana de confirmatione in linguam Germanicam versa legi possunt. Quæ ipsa dum ponimus, non possumus profecto hâc occasione non laudare & plurimum evehere Viri illius judicium & pietatem summam, quâ actus in eodem libro, à Facultate Theologicâ Rostochiensi approbato, in appendice p. 728. sqq. cogitata Irenica JOSEPHI HALLI, Episcopi olim Norvicensis Angli de pace Protestantium ecclesiasticâ in usus Germanicos fudit & commendavit. Certè adeo sapientibus & piis hætenus & beato maxime SPENERO GROSSGEBAUERUS in deli-

Favonius , si viris doctis & sapientibus & piis negotium hoc nostrum arriserit , ita , divinâ gratiâ nobis largiter

deliciis fuit , ut hæc ipsa cordatis displicere non possint. Post GROSSGEBAUERUM & Liturgiam Anglicanam de confirmatione Germanicè exhibuit celeberrimus BENTHEMIUS in dem Engeländischen Kirch- und Schulen- Staat C. 12. p. 159. sqq. Jam verò de confirmatione apud Anglos datâ operâ scripsisse TAYLORUM , HAMMONDIUM , BAXTERUM , supra jam diximus iisque jam adjicimus JONATHANEM HANMERUM , cujus exstat *πλάσις or an exercitation upon confirmation* London 8. 1658. Addi debent MART. BUCERIUS in censurâ in librum sacrorum Ecclesiæ Anglicanæ C. 17. MATTH. PARKERUS , Archiep. Cantuar. de Polit. L. 3. C. 16. Sect. 11. GUIL. BEVEREGIUS , Episcopus olim Aquisgranensis in præmio ad codicem Canonum Ecclesiæ primitivæ vindicatum , JO. PEARSONIUS , Episcopus olim Celsriensis in lect. V. ad Acta Apostolorum n. VI. VII. p. 69. GILBERTUS BURNETUS , Episcopus olim Salisburienfis in the exposition of the XXXIX. articles of the Church of England art. 25. f. 270. sqq. atque in historiâ reformationis Ecclesiæ Anglicanæ P. 1. in collect. docum. f. 119. P. 2. f. 47. 51. 53. 103. 113. 131. & in collect. docum. f. 127. 150. edit. Genev. lat. & GUIL. CAVE in dem ersten Christentum P. 1. C. 10. p. 344. maximè verò & ante omnes alios GUILIELMUS WAKE , Archiepiscopus hodiè Cantuariensis totiusque Angliæ Primas incomparabilis , qui tum in libro excellentissimo , quem contra J. B. BOSSUETI , Episcopi Meldensis Galli *exposition de la doctrine de l'Eglise Catholique* Londini A. 1686. 4. sub titulo : *An exposition of the doctrine of the Church of England* edidit * , p. 38. sqq. de confirmatione Angli-

* Certè enim hunc libri Autorem esse exstat in Bibl. Universelle T. XI. p. 439. sqq. Sed EDW. STILLINGFLEETI forum hunc esse , existimant alii. Vide BENTHEMIJ Engel. Kirch- und Schulen- Staat C. 27. §. 66. p. 712.

largiter assistente , mox exsequemur. Ut verò ple-
nior adhuc rebus constet ædificatio , libellum insuper
Germanicum dare animus nobis est , quo methodum
istam practicam atque asceticam pandamus , quã in
negotio salutis dirigi animã , quã ad conversionem
præstan-

Anglicanã latius agit, tum in *the Principles of Christian Religion*,
(quem librum Ipsius Reverendissimi Præsulis munere posside-
mus,) P. VI. sect. LII. p. 167. sqq. de eodem argumento gravissi-
mè & piè disserit. Cæterum adeò non displicuit nostris confir-
matio Anglicana , ut eam potius miris modis dilaudent & ex-
colerentur. THEOPH. GROSSGEBAUERUM jam allega-
vimus. Sed addi possunt & SAMUEL STRYCKIUS &
GOTFR. ARNOLDUS & JO. HERM. AB ELSWICH lo-
cis in priore notã citatis. Idem sanè pretium confirmationi
Anglicanæ posuit JO. DALLÆUS , Theologus inter Re-
formatos præcipuus de cultibus Latinorum religiosi L. 2.
C. 2. p. 100. sqq. quod caput legi sanè vel eapropter
quoque meretur , quòd rituale hodiernum Anglicanum à ri-
tuali Henrici VIII. A. 1543. promulgato sollicitè distinguit ibi
Vir iudiciosus , in quo quippe posteriore confirmatio à labe
Romanã nondum purgata erat & sacramentum adhuc nomi-
natur , cum in priore omnia resècta sint , quæ errorem Pon-
tificium olent , ita , ut acerrimè hoc ipsum deplorat J. B.
BOSSUETUS in *histoire des variations des Eglises Protestantes*
T. 1. L. 7. §. 89. 90. p. 345. 346. Quæ cum ita sint ,
haud satis mirari possumus , quí Presbyteriani in Angliã , qui
vocantur , & confirmationis quoque ritui in Ecclesiã Angli-
canã usitato tam infensi esse possint. Qui causationes eorum
legere voluerit , adeat EDWARDI DIDOCLAVII seu potius
DAVIDIS CALDERWOODI *Altare Damascenum*
Lugduni Batavorum A. 1708. 4. denuò editum p. 255. sqq.
633. 634. Sed vide , quid reposerint DANIEL TILLENUS
in parænesi ad Scotos , Genevensis disciplinæ Zelotas C. 15.
p. 52. sqq. & GUL. NICHOLS in defensione Ecclesiæ Angli-
canæ

præstantissimam animari, quâ firmari in fide atque ad altiora semper evehi, quâ & maximè hic *confirmationis ritus*, mox introducendus sanctificari atque ad præstantissimos motus asceticos in animis ciendos adhiberi & applicari possit. Cæterum, quod supra jam diximus, id repetimus iterum, rogamusque Viros, quæis patria nostra abundat, doctos, ut tractationem illam de confirmatione eruditorem meditantibus nobis suæ doctrinæ suppellectile ampliore suppetias ferant. Ut enim illud taceamus, quod jam insinuavimus, *ἕως ἄσπελα μὲν ἔστι πάλαι ὁρῶν*, gaudemus nos plurimum, si proficiendi & discendi nobis eruditiorum istâ, quam in nos effundunt, liberalitate suppeditetur exoptata semper nobisque longè dulcissima occasio.

EPILOGUS.

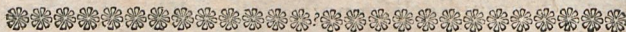
AT verò, ubi jam ad umbilicum prodromo huic imponendum pergimus atque meditationem de hoc argumento nostram penitiùs intendimus,
tot

canæ P. 2. C. 7. quod de confirmationis ritu agit, ubi & p. 269. confirmationem Ecclesiæ Judaicæ ex BUXTORFII Synagogâ Judaicâ C. 3. idem refert. Addendi sunt omnes illi Auctores, qui vindicias Ecclesiæ Anglicanæ contra schismaticos scripsere. Unum est, quod addimus, GUIL. WHISTONUM, Theologum Anglum, inter alia quoque capropter tanti Constitutiones Apostolicas facere, quod & confirmationem illæ urgeant. Vide ipsius essay on the Apostolical constitutions p. 13. Scilicet ad earundem præscriptum ipse ordinem confirmationis Liturgicum composuit atque in libello Anglico: *the Liturgy of the Church of England reduced nearer to the primitive standard* London 1713. 8. k 3. 4: tradidit. Sed privatæ hæ Viri cogitationes sunt, quæis nullus calculus publicus accessit.

tot alia, quæ dici hoc loco potuissent, obvia nobis se-
 sistunt, ut paucissima saltem hic posuisse nobis videamur.
 Sed nec prodromi ratio istam prolixitatem patitur,
 quam in ipsâ quoque tractatione evitabimus. Quod restat,
 TE, DEUS ALME, *animarum nostrarum summe Episcopo & Rex*, calidis precibus invocamus, ut hoc
 institutum Ecclesiæ nostræ jubeas esse perquam salutare,
 ut largam TUAM benedictionem affundas illi, ut Ipse cum
 Spiritu Tuo sancto in corda catechumenorum nostrorum
 illabare eademque ad TE per gratiam Tuam convertas &
 in egregio illo, in quo tûm verfantur, rerum suarum situ
 CONFIRMES illos Ipse & STABILIAS. SINE TE enim NIHIL
 HIC POSSUMUS. Tu itaque, qui solus id potes, munda, sana,
 expia, conforta, unge, firma, funda nos, TU per-
 fice nos, quæsumus, & robora & signa nos illo Spiritu
 Tuo, Spiritu illo promissionis, qui est pignus hæreditatis
 illius coelestis, quam anhelamus. Et, cum proh dolor!
 is sit Ecclesiarum miser status & flebilis, ut in alto spiri-
 tuali somno homines jaceant atque operi operato &
 voluptatibus suis immerfi soporem oculis suis excutere
 hætenus nesciant, fac, quæsumus, infinitâ illâ coelesti
 & divinâ virtute Tuâ, O DOMINE, ut larga aliquando
 in Ecclesiis animorum existat excitatio, ut spirituales
 iique luculenti in pectoribus ubique cieantur motus,
 ut florere apud nos atque suos ubique radios spargere
 vel tandem incipiat Christianismus ille vividus,
 masculus, internus, asceticus & *νεα-
 κληότης*, ut vim à nobis patiatur & magno studio,
 magnâ alacritate quærat regnum DEI, ut pessum
 detur magis magisque regnum Satanæ & tenebrarum,
 ut multi passim sint, qui currant ad brabæum coeleste,

ut denique gloria & timor sanctissimi Nominis Tui ubique in CHRISTO JESU diffundatur, donec id advenit beatum tempus, quo, qui tui sumus fidemque servabimus, coelestibus addicti gaudiis in bono æternum sic duraturo læti & exultabundi CONFIRMABIMUR.

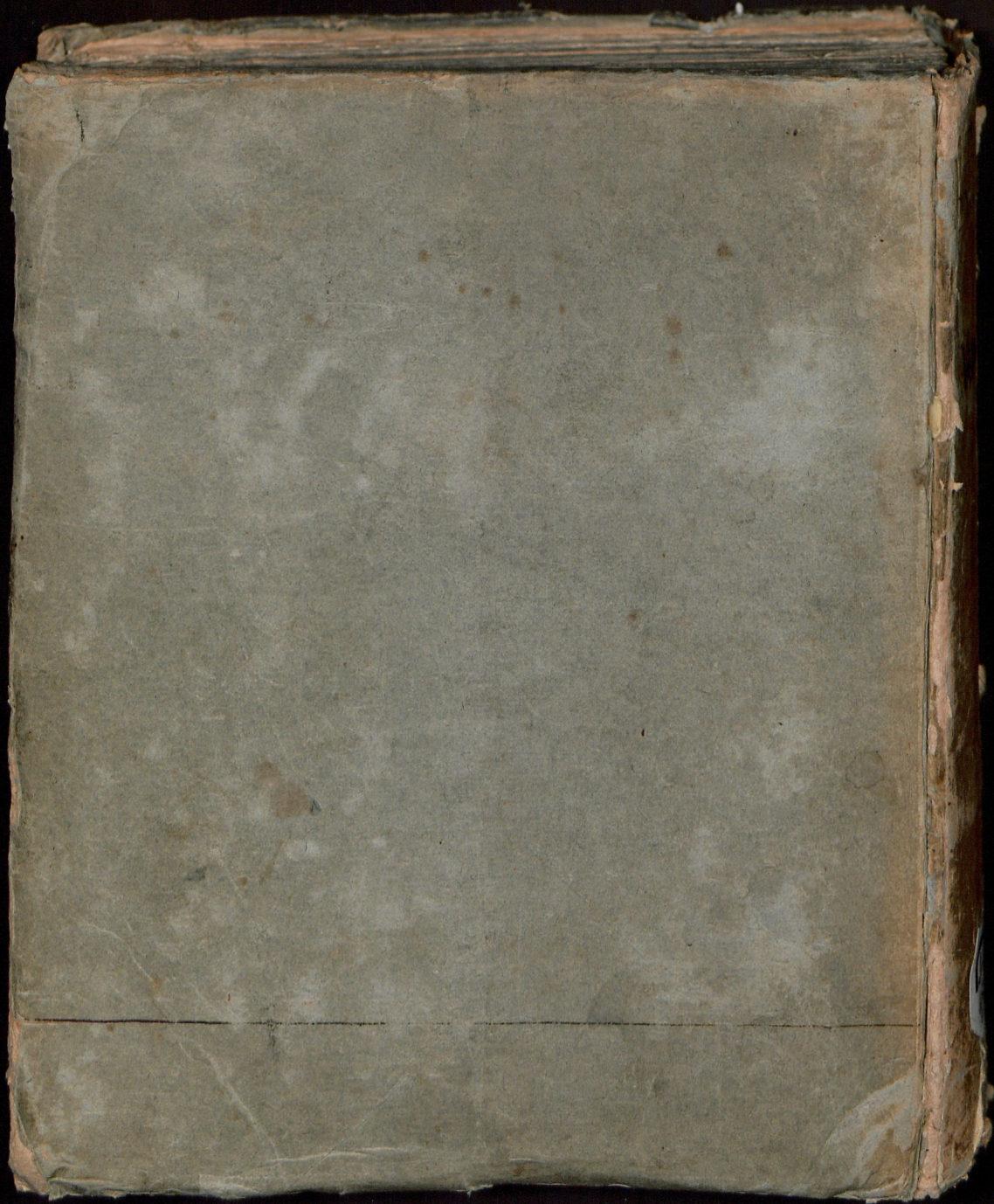
IN FUGAM VACUI.

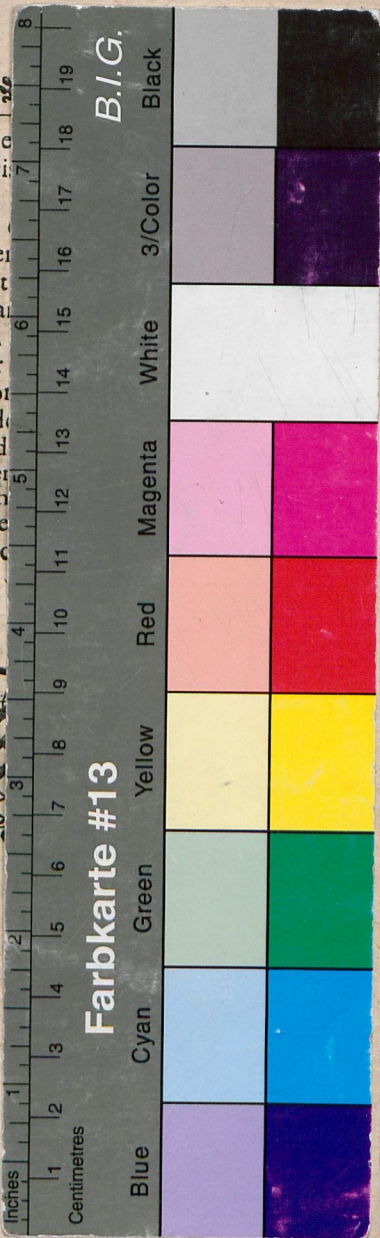
Dum in fugam vacui ut quædam adhuc adspargamus, rogat Typographus, in mentem venit, pauca hæc addere. Nescio, quo fato contingat, ut invidia odi que nobis conciliandi causa libelli nobis adscribantur, qui nostri non sunt. Ita jam ante annum ferè meditationes quasdam de *siile & heresi* nobis attribuit *Jo. Guil. Janus*, Theologus Wittebergenſis, ut eo acerbius in nos grassari posset Vir, quem humanitatis jura, quæ nobis, quæ nostræ Academiæ debet, à male consultâ ejusmodi scriptiõne abstrahere debuerant. Ita porro nuper Magister quidam Lipsienſis, *Romanus Teller*, in dissertatione contra Theologos Tubingentes scriptâ de morte num consistat in *λύσι*, an in *διαζώσι*, nobis, ut nescio quæ ambitionis malefanz suspicio in nos cadere posset, *Schediasma irenicum*, quod sanè nostrum non est, attribuit, qui nostrum de morte Schediasma consulere hic potius debebat, ut dubiis suis satis, quod est, ante scriptiõnem suam faceret. Ita denique nuperrimè in *den neuen Zeitungen von gelehrten Sachen*, quæ Lipsiæ prodeunt, subinnui videtur, vel saltem occasio suspicandi datur lectori, ac si nos *die allerneueste Historie der Theologischen Gelehrsamkeit*, quæ hic loci cusa est & ubi itidem nostra laudari videas, ipsimet confecissemus, cum tamen nôrint omnes nostri, ne hilum quidem istius libelli ad nos pertinere. Scilicet ipsis hæc fictionibus nigrum nomen & nescio quam ambitionis literariæ suspiciõnem & apud probos nobis conciliare studet Satanas, qui & aliàs, (neque enim istas fictiones in hunc censum jam referimus,) longius contra nos procedit & calumniarum mendaciorumque plaustra in nos impudenter spargit. Et sanè, quicquid ille contra nos hæctenus conatus est, uti nuper in oratione de *silentio Theologico* diximus, nonnisi calumniis & convitiis, mox sumptâ pietatis & modestiæ fictâ larvâ, mox apertâ eaque summâ rusticitate in nos effulis contra nos conatus est. Nos vero bonâ nos egrègiâque, quâ tripudiamus, conscientia involventes generoso contentu fame quavis ista mendacia ridemus, certi, viros probos & cordatos scriptiõnibus istis nunquam deceptum vel in transversum actum iri. Quod restat, rogamus eruditos quosvis, ne quidquam nobis attribuant, quod ipsimet nondam inter nostra reperimus. Certè enim nec sub falso nomine latitare nec nullo uti cupimus, qui nec tenebras querimus, nec lucem formidamus, sed in serenâ die mediâque luce nostra exponere cordateque, ut par est, agere amamus.

Jb 4517

X 2284234

TRACTATIONIS SYNOPTICÆ
DE
INITIATIONE,
EXPIATIONE,
BENEDICTIONE
&
CONFIRMATIONE
CATECHUMENORUM
PRODROMUS,

quem,
divinâ juvante gratiâ,
SUB PRÆSIDIO

D. CHRISTOPH. MATTHÆI
PFAFFII,

Theologi primarii & Cancellarii Tubingensis

ad IV. & V. Dec. MDCCXXII.
in Auditorio Juridico
defendent

M. JO. FRIDERICUS PFLEIDERER, Waiblingensis,
M. HELVICUS IMMANUEL BECK, Bahlingensis,
M. JO. JACOBUS BRODHAG, Stutgardianus.
Sacrarum Literarum Cultores in Ducali Stipendio.

TUBINGÆ imprimebat GEORGIUS FRIDERICUS PFLICKIUS.

v.

v. 192.